

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2005 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

1000.I. Dzieje uważane w
właściwym
względzie...K.48

N^o Inw. 1000. 676
39.

Dzieje historyczne
uwakane
w wtasciwym wzgledzie.

Aut scripta legere, aut scribere
legenda. D'Aguesseau.

O Ziemiach

odpowiadających najgłówniej zabudowie ludzkiej.

~~Antykwaryczny katalog biblioteki...~~

Stękać idyplie kamień ielkawsosi, zdieie sie, iz historya fizyczna
 globu narzego najbardziej na wrniecie uwagi w ludzkich umy-
 ślach zastęguie; iż bowiem piękniejsza, i najbardziej godności
 ludzkiej odpowiadać, krecać byci może, iak utwarać sobie
 wyobrazenie o przeszłym teatrze, na którym działają, zerro-
 lunge zmieniące postać państw, nauzać się iż ziemia z
 samego poradku ptomicrifka, tawa, była, której obrólne poru-
 szenia nadaty iż kradatt przyplaskanej sfery kote osion;
 zęzbacie polyceramy, które magły sprowadzić siediabe, mozza
 na tę nowa ptanek; pizebiegac powszechne budowe lityj
 tego globu, którego podparę są dwa taneukhy gó; ofstapic
 w tono oceanie i ozgwacac sam gwiazek poruszenia istnia-
 cy między ciatami niebieskimi i regularnym kołysaniem
 wzbiatania i opadania mory, skutkac naklonieci wyjasnienia
 czyli teorja wiatrow, czyli poruszeniem masy mostkiej,
 czyli też skupieniem nichion podziemnych powstania tize-
 sienia ziemi, tworzą sie wulkany, odzarcia sie wyspy od
 ladon i sprawiać odpędzić te pokorne nieporadki, które
 w otwielku boiazlinym myśl wrniecać, iakoby bytko go
 samych grzuchaj chodzil: te wiadomości poprowadzityby nas

zaiste do porównania organizacji istot, do ich stopniowego wzro-
cia się, i do ich wielokrotnego przeistaczania, a nauka która by
się temi przedmiotami zajmowała, mogłaby we niektórych wzglę-
dach nauka dziejów natury być kłamaną.

Dzieje ludzi mniej obszernie i mniej rozmaite wymagają, wpraw-
dzie daleko mniej, jeniwalnego piosa jak dzieje natury, jednakże
są dla nas więcej przybytniejsze — przedkłada się tutaj nam
widok wlotowych wisków na narody pod uniesieniem praw, obraz
upadku moralności w ludzkim rodzaju, a spieczność wie-
ków co do piractwa i barbarzyństwa są przedmiotami godniej-
szemi zajmować nasz umysł, aniżeli domysły o mniemanych
ocianie wsrodku Azyi, ~~to~~ i próżne wyprachowanie ziemien
Tonka lub Kiszycyca.

Wreszcie i kłopotliwie są prawdziwe de zasady z których nasz
zamas wyptyna stać się w potocześnie wielkiemu mirowi wyptyt-
kiem wielkosc, przekiesić się prawie w duchu w owe szary,
a tym sposobem zachować nasz wieko od wyrodzenia się,
i naprowadzić go do wskazaniam w ślady tych znakomni-
tych zjawisk w dziejach; jednakże nadwytto iak najprze-
gólniej tego powarnego zamiaru, najbardziej nowsi auto-
rowie starali się, opisować małe nieznanoscie przedmioty
iako najobszerniej. Tacyt nie wyptada tak wroglem
dziejów symetrii, iak widok z naszych zdawienia iakie-
go miaska lub prowincyi. Tężeba wyznać prawdę,

chwiaz, w ktorych ludzki spodzi, iny potrawsny d Bela az do napyz
 czasow niema drieszyciu narodow, ktorychby dnie zastaly na
 szeregilne opisowanie, a uszere w tej matej kuzpie gajfow
 kzebaby dnie czas iny mowoscina i iny upadku, goga nie
 krazycimy mabeuzas nie dobrego, gdy ciemnota ludki w daktin
 poronimnia, lito gdy przesadna obfitej pleistarka iny w bar-
 balygnion.

Kraciorazy wrook na klimat zamieszkaty przez ludzki, mozna
 wnet poznac, czyli ci ludzki na historykow zastagnia - kapenimie
~~tych pismygnobrota~~ pod lemi pietkacemi skwarami, gdzie
 przewiesna wybitosci piernszych narod zyca radnego odpo-
 czytku nie kymy miedzy miodosia i staroscia ludzka, dziele
 kiltu doroslonomych negron nie zdotaiq, zabrywmai naszy
 uwagi - podobnie nie kazyma nas ci nieszkrolini mieszkanczy
 kraion ludowalych, gdzie nie widai radney wejclauji, gdzie
 natura gdzie sie byda uspioma, przez byk czosci rotku, i
 gdzie te wyprzedone istoty nie znaiq owey bozhney cnoty,
 puzypisakania do ocykopy.

Nayprzod w Angji trzeba szukac kadebki wielkich spotezcystow
 tam otkarime sie natura w calej swiej drielnosci i doyzkatosci,
 pokreblne do zyca rostliny wszak bez uprawy, i odradkair
 sie nawet pod ~~niektorymi~~ zelarem zdobywion miszkowalych
 te piakne niwy, tagodne ciepto pommakairae soki wrodzay-
 ne ukazytaca te szeregilne okolnie w qmiarzo wozraim

ludzkiego, a ludy tam istniejące, spokojni o swoje potrzeby
nie mają nad czym innym myśleć, iak tylko nad uprawie-
nieniem swego.

Dziś arcy gąstkiem na tym wstępie naszą uwagę, gdy
rozważamy, iż tam się znajdował teatr świata najobficiej
w rewolucje; mato państw ziemniata tak często wstawało
iak Babilon i Ubatana, ieszere dzisiaj niespokojne
trony Persyi i Indii dostają się pierwszemu Tobroni,
który smie iść sobie prezentować; samo tylko cesarstwo
chińskie zachowało przez 4000 lat własny rząd, a
uwagi nad polityką nam politycznemi, które temu pań-
stwu niepodległości zabezpieczyły, byłyby raczej godne
pióra najpierwszego filozofa.

Dziś reszty świata nie przedstawiają w ogólności iak tylko
suche przedmioty, a myślarstwo człowieka z wielkim
nie dłuży się w tych stronach zatrzyma.

Afryka nie miała nigdy, iak tylko dwa państwa uści-
lizowane, Egipt i Kartagine, dzisiaj nie ma żadnego;
mato lizba iść oholie, gdzie strawy słoneczne nie dosię-
gają, iest pustostwo nieznanym ognem despotyzmu.
Świat nowy przedstawia tylko krótką chwilę światła za-
stępniającego, na pióra Tacyta, iest to epoka jego odkrycia.
Nasza nawet Europa była przez długi przeciąg wielkoni-
czym taniec lasów, gdzie dzień w dzień porwali, z swi-
szkami krwawożerzami się potykali, i ludzi na ofiary

pozowicaci.

Światło zabytko z strony Azji, dla tego też udowodniły się naj-
pierwej w Grecji: jako najbliższemu krajem Europy tej części
ziemi, dylekcie i prawa.

Wohaberowie Grecy poraktywali władę we Włoszech, materiyas
zmito barbarzyństwo, a dzieki tym nowym Deukalionom,
kamienie poproszemięli się w ludzi.

Wkrocie udowodniły się, że ichosi owa sławna sekerperzo-
lita przez narona na gawionowanie świata znanego, te
nawet narody, którzy wyryłi wyjanta, czecity: zjownie
naty się nad ię wielkoscą.

Narod uimwilizowany stajędit obyciaie narodu barbarzy-
skiego uimwilizac go; a Europa odbiciaie wiekly prze-
klatę bydi drakka, poto młowie Germanow i gaulow
czeciaie się bydi przesłowieci zapomnieci Arynicanom mo-
dow iły poradkom wyradzonym.

Luz tyfko nadany częnie powolnym krokiem dokapity władę
tey dyokratorsi, która oporaca na siebie uwagę wszystkich
wielkow. Częmie byty paistwa Europy przed trzyseta laty?

Treba dzieki czytaie w tym samym duchu, w jakim są napi-
sane. Nie zawsze uden narod byt pierwszym w Europie -
nie treba chwalcie dawne prawa przeciw od despotyzmu,
gdy ci niewiadomy byty narzeni ogciami, a ci despotowie
narzeni wtadcami; nie treba także brae patriotyzmu
w tym względie, areby przez niego rozsadek i cnota

w krajach, których uierzywały.

Chociaż ustrzyżona trzoda nasładowiona prawi iż dzieła starożytno-
ści nie są bardziej wpływem podobać się i nas nauzać; że
dnacie upamięnienia Grecji i Rzymu z mniejszym były
doswiadczeniem, jakże dalszą Europę; iż bohaterowie
posiadali wyjątkowo charakter więcej odznaczony; iż na-
wet tyranie nadawali formę zbrodniom pewnej rodząj
wielkości, którzy gwałtem chwalił towarzyszy. Lecz także
z drugiej strony wysypisko się przypuścić aby widzieć
tych dzieł pamięć: obszerność sceny, gdzie najgłośnie-
niejsi aktorowie grali, klimat spotykający, różni między
się z jemu, i nieoceniona korbę posiadania,
wielki pisarzy, którzy bohaterów godnie malować
umieli.

O rostrzaskającym sceptycyzmie historji (1)

Jedyna uwaga może być ostabie niezobracenie, które sobie
o starożytnych wchinkach Babilonu, Alejonów, i Rzymu
dawany; to jest dla czego w tym niezmiernym oddale-
niu od tych wielkich obfitych w nadzwyczajności, niepodobna
prawi dla nas jest czuwać odwręć chynny ostaniające nam
prawda: pochodnia Kwikiki pali się w przeszłości 3000 lat,
tak jak po tamtej stronie systematycznie stonęz nego zbývá
astronomom na różnicy quicard niernychomych do my-

(1) wyjątek z przedmowy do historii ludzi przez P. Court de Gibelin.

myrachowanie ich odlegosci.
 Jedyny wiec produkt, ktory sie zdaje rozumowi przostawiaj,
 jest dowiazanie, iz istnieja ktorys krypt. przedmiot istniejacy wiec
 kamie nie jest nigdzie innym jak tylko maszyna od
 zdazenia gawista, i ze we wszystkich jest podobny do
 istniejaca wieku narzecz.

Fontanel idac inna zasada, podobniez wnioskowat; wy-
 stawiajac bowiem folie natury ludzkiej, wspaniale z row-
 nych rzeczy niewiadomosci, tajemniczosci, psychy, i wreszcie
 stworzone, upadl na mysl, iz gdyby linia przostawiaj
 najsznarym nieszytych atleow grajacych na scenie swiata
 wydziedziczonego, goscata, moznaby zamknie bez ozubowania
 sie myrachowac dziatania ludzki, i ze filozof, ktory
 gadajac o gloszeniu nie slyszal, odgadnat by tym sposo-
 bem ceta przeszlosci i przyszlosci historycznej, a tak w jednym
 tonie moznaby zamknie wszystkie te niezmiernie glos-
 ny, ktore nappo biobolaki napetnicia.

Lecz to rozumowanie jest niewiez dziedziczone jak gloszo-
 wne, nie jest bowiem nappo ograniczony ogum w
 planie z jedney glosznej przychylny wszystkie nastep-
 ne rezultaty odgadnac; postepowanie symbolizacyjne mo-
 ze byc przyzwoite temu sztywnemu fantazjowi Des-
Kartowi, ktory tworzyt swiady swiata, subtelna materya,
 lecz nie filozofowi oswietloneemu, ktory przytacza mo-

miświata przeszedł podłożenia da nauki polityki mających istnieć.
Historja nie jest romansem moralnym, a nauki Dziejów Rzymu
Pellina; Ekwibany nie powinny być pomieszczone z Telemachem
lub Cyrupeją.

W iaktymże stanie znajdowałbyś się, gdybyś despoic ię puzko
nali iż to wpyttho co wremy o skurotylny rewołucyaly kome
miałych puzai ożeni nie ięf miazai miazai iak bytko owo
cem mybiatay wyobrazeni filozofem? Wszakże te mabeskie
czuistwa, które obywaty brony Kambisesion lub Nerona
zdawatyby ię im Dziejami i Sarrenian, a Pawry ię
puzk teorię zbudniaczania, dodaliy skłpny zmyt puzai na
nieżiom tyranii, które ię natura obdarzyła.

Podstawy historyi zinnie iak filozofii ięf nauka Dziejów;
na ozdzeniu ięf zawięta z dwu kładka, a do ięf matowa
nia powinna byty wtyka prawdziwa myślowa.

Podług tych zasad, wzbudniaymy ięf z najwazniejszych
epok Dziejów swiata: Alexander ięf ięf bez wadpiznia,
złoty ięf podbić ięf wytyte na wozylkity pomnikach
swiata, a miazai miazai wielkoryty Branii ięf, iaktchay ięf
gdy ięf byto bohatera tego imienia nie zstuzynie na
met na zadne zbianie. Nie ma ięf autentiz ięf ięf
iakt ięf zmyinflua pod Issus i Arbella, ięf zdoły ięf
Tyru i ięf ięf obareryt greyke pod ^{porozem} pasceatam
zemyzienia ięf: wrypttho te zozuzenia zdoły ięf w ięf
ozwieconym, w wozay narodu zardwomego ięf ięf ięf

W którego interesem było, aby jego chwata umniejszyć z jednakoż wyper-
 mianem o imię w rozmyślach abenckich; przemianem wbyfornaj-
 a. nawet w bestyę; najwielkzymu więc niedowierkowi budrow
 będzie przypisywać przekonaniam rasadziacim się na zgodnych
 i świadectwach Tucydida, Demostenia i Aristofana.

Alexander wkrótce po wyjściu do Indiiu nieznanymi
 nabezys w Europie chęba byłko z podroz wielkomych medron
 do Gymnosophitów, a tutaj historyę tego bohatera zarysuje się
 Amurani ofiarai.

Otwieram księgi Strabona - Strabona i Arriena, którzy mówią,
 o tej gwałtownej wyprawie, a ich opowiadanie dodaje więcej
 wagi mojemu Scepticismowi.

Poznać je można także nadciągnięciem Indostanu i tamtejszy-
 kępn Rajom, nie mają najmniejszej analogii z wrykiem
 męskhanisem danych podległwa w. mogota; widzę iż diela
 ajch Indyc pomiędzy gwiazdą liżę, księkat niepodległy,
 a danielojona ich wesa; iż za czasów Alexandra cała ta wesi
 aryp góstaweta pod panowaniem jednego władcy z Demia
Sukhadit; nie można nawet opowiadać ^{Indyjski} epicki od czasu niedna
 imiego Bramy aż do sławnego Kulichana, gdzie Indyc
 i wojno innych Despotów zruity.

Historię Alexandra podjętych Porusowi ogromna armija i wzięt.
 ne wyprawy; leży swiatły Molvel, i dymy Europejskich, który widział
 Indyc jako filozof, naucza nas iż imię Porusa ogrytanie jest
 męznanu w Azji. Kępnisławie więc macedończykowi nad bym minie
 manym Krolen, zdani się być w bym wglądzie drama wyobrażeni
 która poeci jako najdokładniej wypralesi umieli.

Znana mi była in, to udanie Alexandrow, jego imię iść wspomina
nawet na brzegach Indii i Sangesu, a Braniwinnaż jonia, go Koo-
neaty stowa indyjskie oznaczają wrobyjanki; tak więc pomimo
wszystkiego utracił się opis, nie można zapewnić, arby
zupieża Dargusza nie odwiedził Indii i ich zbytnie.
Takim to wstrząsającym septycznym łebka zębica dżuce-
Alexandrow.

Pudobnie pominiemy być nazwe gazady względem bohaterów stare-
żytności w porównaniu iż historyków.
Niebezpieczna jest rzeka, wszystkie wyjasnia i wszystkie pro-
widzają w stawymy stonku, który nam przystaje od
Santhioniatona.

Herodot był prawdziwy w opisywaniu Grecji, lecz mógł się mylić
w opisywaniu Persji, tak i Kturiast był dostawny w
opisywaniu Persji, lecz mógł błędnie w opisywaniu Grecji.
Pranie od dwóch wielkich niezgadza się między sobą, użer
nad idea, kto który może powinn o starszy i użer histo-
ryk; zapalenie grunio, się na swych geniuszach i
zaprzecia, powie pomysł: Herodot Kturiast wypracowanie iż
Herod, a bym sposobem ogranicza iż jeniusz; utowek
sprawiedliny oddać hold iż jeniuszowi, petynie iż
Herod i wazy iż poważ.

Gdyby nawet prawda było iż Allariusz poprawił pieć tyjusz
Herod w Ammonie - Marceline (1), i że Lukasz z Herodot
wzłaziat ośm tyjusz pomysł w rozprawkach Baroniusza (2)
nie można z tego wnosić iż dzieła historyka rzymskiego

(1) Obraz Biblioteki Toppi, Bibliotheca Neapolitana str. 206.
(2) z historii Grewora Wilkiego przez Maimburga.

na idney scali wozg a odifca klomera postawie treba.
 Penier ukony zesz tego wielku dla skazania swioy erudycy za-
 wiait Waleriuszowi Maximowi i z upowim zpiowze historycznym
 nieduz erwie osoby, das i niezka pamiogat: Perizoniusz
 prethonany i z starozymy autor nie moze miai niestuzpoci
 przeimka Kyphithoni wielku iudmnafezo, mystapit z obrozey
 ego, luy nie iowiazac otkracai swego przecinswitka o bez-
 celnosci, popuzestat na tym usprawiedliwieniu Maxima, i z
 mu zirebnych wspotwinowayiom wysprubhat; w tym ganica-
 oze mystaprat publicznie znowozie lufce bledom, ktore porna-
 chodit w dietach Polyba, Tita Liniusza i Plutarka (1). powsta
 ta nabeuzas wielka wzgawa w szerzopozwolity ukonych,
 nie chiano puzebaryc obrozny starozymy, i z niestacay
 obalat i z otkracai; wielk Ludwik XIV pomyslat przy
 moment i z iff pierwszey z ietekow, a wzginiwamy
 Woalo zrobit nowa epigramy na Fontenela.
 Nie ma zadney historyi tak starozymey iak i bezazniejszy ktoraloy
 nie zastugiwata na puzebaty; Kyphithoni; treba w niego puzanda
 mystaklowai, i z bledom nie puzajmowai, a skazytine przecins-
 wo nielkomu epigramatom nie pisac. Fontenel zapetue niedo-
 wianstwo (Pisro nison) iak i skazytine antuziastom w mystakli-
 wanin Kyphithoni historycznym na nie i z, nie zdadza, nie
 treba ani slepo wiazec, ani luy zapetue puzadpienowai, luy
 potreba wozg zytbrai.

(1) Obacz anistad versions historicae, edicai amsterdamo z r. 1685.

O chmurach
wzrostekonych nad najstawniejszymi
epokami starożytności; i o cadach (1)

Poinowaz najwzniekszymi pierwotnymi wielkimi są okryte nieprzerwanie
nimi gąstoniami, nie będzie więc ubliżeniem powiadzić, iż
historja iść byłaby bajką. Sanchiaston, Beros i Klerodot
mogą być dziełami bajzganii bez naruszenia prawdziwości
Tucydida, Taleta i innych.

Po tym sprostowaniu będzie bez wątpienia dozwolono po-
niedzielić prawdę o najwzniekszych epokach historii porząd-
niej.

Aleby iaki wypadek pierwotnych wielkimi na naszą irracjo-
nalność, nie iść dostateczną racją, byle byłoby nieprzerwany
Tancem pisarzy narysował go stawnym, potrzeba aby prze-
biegł wrypkami wielki aż do nas bez zmniejszenia swojej
chwaty, potrzeba aby bradnia o nim była stała i po-
wzrostekona, potrzeba, aby oryginalne dowody gągonia, aby
filozoficznymi historycy doprowadzili go do nas w całej
niekalkulacji swojego przekładu. Lecz ktoż iść wiel-
ka epoka starożytności, aby podobne dowody iść wy-
brzmata?

Trzema są sprzeczni ekspozycje pomysłami Nininy, zprzebycia
Didony do Kartagenu, i z pokonaniem Deukaliona.

Nie ma bez wątpienia znakomitszej ery w starożytności

(1) Wyjątek z przedmowy do historii białej przez P. Court de Gibelin.

8
iako wieście Troi, a przecież uległszy Dion Chryzostom, iż ta
ślachia Arji nie była nigdy wieścią, przez wyzka Agamemona (1)
W najoswiecenijszych nawet wiekach Grecji widyano autorów epicko-
epigramatycznych się między sobą nad słachizniami iakiego zraznego
wypadku, którego mogli być świadkami: wspaniałe Milcia
Desa i Leonidasa nie widzieli nigdy bitwa pod Platea przepię-
dżita lub naffarpita po wale Salamuskiej (2).

Cześć przypada Kleska w państwie pochodząca zinthrauniofor
barbarystwa iłł dostateczna, również ciemność; taki był skadek
zwycięstwa Brennusa, Plutarch zapomniał iż to pogromienie
tak dalece zniwierało wspaniałe pomniki ~~był~~ historyczne,
iż nawet niepewność powstała względem czasu czynion
które się w okolicy wskazywały ludzi przybrały (3) Tym sporo-
bem Arjom Fabrycius i Hamilton iłł nam w wieśtium
względnie były nieznany ile Arjom Pomula.

Strabo opiewa iednym rarem najpiękniejszą pomniki histo-
ryi greckiej, mówiąc iż Heklanitus, Klesios i Herodot nie
mają więcej powagi gdy opisywał bohaterach wyprawiając, iak
Hekriad i blomer gdy o wspaniałych bogach zwyciężających.

Warron uszyje się na więcej odważa, gdyż jego scepticism
obczytnie najpiękniejszą epoki wspaniałych narodów; ten stan
ny między opiewały w przedzielną starożytność iłł się w
czymy i światła znanego, ostanza, iż eady przesłania od ułwo-

(1) Orat. II. pag. 19.
(2) Dion Chryz. ibid.
(3) Vita Numel Pompili.

utworzenia globu i polopu Ogygesa niepodobne byt nieznamy (1)
i ze basnie historyczne nie przestaly istniec az w pier-
wszy Olimpiada (2)

Widny sa rzadko pomniki autentycznosci, chyba tylko na-
dzwiaz, kiedy znowicilnowo obydnie strony zbiegajacych
i kiedy dowodzą z obu stron broda wystawicizna.

^{Wzrostli:} Kiedy iden z dwiż młodszo stanie sie panisza, pologa, zaryż
ktawilnowo historyczne iŃ potwierdzone. Kiedy zeszlych krol
orkaza spiny papierniczo niepryjaci, mawit staryż
Moray Walpool, wryży dziejopisarce spiera sie sturzeż
za swiadkow; stowa qodne zapawicizna, ktorego dowodem iŃ
ziflorza wryżelny zdywion przewazy od Sesostida az do
Napoleona.

Ammy kasa in uinnoszein. Py interesem iŃ przynosi naro
Dawny zpatrowai te pomniki bładów politycznych; byt czeż
w Chisach, qm nie byto dozwolono ukrymywai iz zenyż-
stwa tatarskiej zdywion zapuzerane byt.

Miura o pomnikach zaswiadczajacych niektore cpolki starozyt-
nosci; luy kiedy est ryfany dawne Dzieci bez przesadu, zdu-
miewamy in iz pomniki publiczne nadawaty krysom naynie-
doskrypienszyżon naywiksza autentycznosci: miedziano ka iŃ
zaw paucaniasza w pobliskozoi Sebora miazne, ktora zaba-
ni smozgenis zasiana, ludyż wydata, (3) pokazywano iŃka

(1) Warren. De die natali 15.

(2) IŃ to naywariniosza era historyj staryżstny. Karyze in 4. 446 przed
naska przopolita era, i Komay in prawi z urwżenim Domala, Na
dzwiaz gureta qitkai moe qlobka, w ktora pierwi historyj Dzieci
zanurzyli.

(3) Pausanias, lib. 9.

ielawym przez kilka wieków w swiatynie Delfickiej kamień wspanisty
 obronisty, który miał być pozarty przez Saturna w mniemaniu,
 iż sion był Lunary, (1) wrożył swięta dawnych Egipcyan i gazona
 daty apoteose wota Apis, a nie ieden kofist w Mexiko i Siamie
 garwadziat uida boga Vitiliputali i przemiary Sammonekodomu.
 gdy ten ocean basni przesilnaci chwały, zbudnoscia, zyske przy-
 chodzi rozpoznawac dawne dzieia, potrzeba zamie przeprowiac
 sie z Septimium w raku, przegłnie gas potrzeba gda areby
 historyk miał odwazę zycie sie cudownosci i poprestai na
 prawdziw. Te uwagi naprowadzaja nas naturalnie do zytbiania
 cudow przyznych od najwiekszej wsi historykow starozytny.

O Cudach.

W dawnych dzieiach powakownych wyzalko ief cudowne, nayna-
 karalniecezycie rzecy dzieia, sie sam przez czary; behabrowie
 bypntnia przegiz piewni lastkain zgaradzajntkimi iak pown
 odwazę, a ta historya ma rzecy zer przedmiot bogi aivretu
 ludzi.

Pofzeli mowa o zytzerim pafstwa, to albo zyfa Oannes dzie
 prawnu Chadecy i Chymion; lub Amfion budnie Teby przegrywa
 ias na lioge; lub Partolan w lwy wielki po potopie przegry-
 wa lasky waltu z obkymami Islandyi, i rostawia swy
 tron Ruanowi, który xycie przez przesite do wiekow areby
 eis dat uhrzcai S. patrycjusza (2)

Wrołwie rostawy lwozi nie dzjataia, podobnie mnyu ludziom;
 dworza zotmety z rabow smoznyh, gromia dzinobowry, które
 mnyu nie istniaty, obcinia z bogi i aiwi, i dchwalcia, sumpu

(1) Pausanias lib. 10.
 (2) Topog. Hybern. pag. 735 et 736.

wzrostem spotkować z bogami.

Ludzie przysięgnęli do cieni obłąków rozstrzygnięci podług swego upo-
dobania chwytając za broń wrogą i panowaniem ludów:
króla kara przemawiając tamarytem do boga Dodony; wierzycie
(Angurwice) przemawiając, kamienie borygusami; wędzalki wrzycia
woda rozrobami, i wprowadzając okręt do ładu, ciągnąc go
prandelanii przy pomocy przeparek.

Nawet wrypy uwielbione religia, są przekształcone najwię-
dszymi entuzjastami ludów; wrypy nie potkując na
wyspie Ceylon jesiara stonego, kwiem się imat ulowczy z
traw Eury, gdy przez sto lat opłakiwata smierec Abla. (1)

Współcześni do czasu obawiając się gwałtu kolebki, dawnych państw,
wspierając ją kardynal Krokiew podług filozofa, który się
kara napisani chaos byłby rozmyślono: chwałki jesiara Dniec
& Tacitem, a nie jesiara iak byłko Teagonia & Meriodem.

Z sepla iak przysięgnęci sepa, rozkumwaci nad temi cudami,
awireli ogarnięci się na ich przybuzanin.

Pierwsi ludnie atakowani w tamaryctwa byli bardzo niewiada-
memi: naturalnie więc musieli widzieć dziwnie zjawiska;
cudowność gas zimka, gdy ia rozpraszamy, a wstawa na
prawa sepa wrypy i tym wyprzedzając do natury.

Pierwsi prawodawcy posiadali znakto byle jesiara, ażeby
mogli radzić ludowi bez laski ogrodniczej; wbrudnity
okolubnosciach postępowali sobie tym sposobem iak bycia
nieumiećni dramaty, nie mając odrygi intrygi teatral-
nej przepisanii byłki; odrywając ia maszynami.

(1) Historia świata przez Chevreaux, tom IV stron. 255.

Na uptywienie wleku niewiadomości, nastąpił wleku upotowieniony
 a danyśo takowierności, porożmato eżżere nowe Kozgic.
 Cetonicki eickany (a iekawośi iłt duryżo iekhoś upotowienionych)
 wypratknie x chiwożca, przyerzany tego co widzi; leż nie
 obiermany x nauka fizyki, przyżpisnie to widom: Dalekko takwicy
 iłt ego pohnamni wyraś, lot Ikara na leadaśo aboszkim x
 rekawpody, amyełi iudai in ga zere: mwaśo mefjinygo
 tego wyżpawerera.

W tej to epwie opiswate poci historyz naturalny. Strig leie bez
 pucełtantha x fazy wany mudy Tybru i Eurodara; etwice
 idyżo Kwidęgo meżżośo eprużpawie w tunie oceanu; nie elak
 byżżośo atmosferz eprużpawożo pionny, leż obekty egriffe
 puchodżośo x gromiaryz ełti Japubra.

Spuzłoz erono iz Kameleom obierpawożo eżżerz organizaczi zere
 gołny pohnamni eżżerz mawia Kolom (1) zanyż nie dżiat
 Kameleom uida podobnie puchodżośo Owidęgo; wyprawianoz
 iz za pohnamni ego głowy mohna wleżżośo nawalnie, iz
 ego iłtyfikiem można puchosa wyżżpawie, x za pohnamni
 ego eżżona iłt dufłakuzne do eżżerz mawia biego eżżo.

Wokhośo i Ełna wyżżerzaty eżżerzani popuist: Kameleom Uru
 eżżerzanie w Dalekiny odłetyżnie. Kłiżozży, Kłiży nie możfi
 pohnamni eżżerzanie tego eżżerz mawia uerw nedyżego, wolełi przyżżpawie

(1) Kameleom zeryżo pohnamni w eżżerz mawia, Ułny ma uide podobnieśośo eżżerz
 ka mufka. eżżerz in mohnamni, eżżerz mawia: mohnamni: ego dżyżośo wyprz
 dżerzic do dżerz mawia ełbiśo. Kameleom iłt bonyłti: kendeśo pohnamni w pohnamni
 puchodżośo, leż eżżerz mawia pohnamni ego eżżerz mawia Kolom w mohnamni
 ełtył lub zikony, eżżerz go eżżerz mawia w historyz naturalny. Eżżerz mawia wy
 myełiti uide bajek o byżżo eżżerz mawia Kolom, kłerz mawia naturalise mawia
 eżżerz mawia ełtył: nie wolełi eżżerz mawia pohnamni, Kłiżo dżiat to eżżerz mawia
 Kłiżozży: mohnamni uidełi Kameleom na eżżerz mawia ełtył: mohnamni pohnamni

in do byt Desy Kamieny zstany z niaba dla zapowiedzenia
budzium iny zbudni, lub dla iny uharania. Ta poborna puzga
Drozi uharanata si tytu maney, qdy iny wialsze niaba
zpierynflawo uharanata w iny zbudni.

Anaxagoras miat x podobnych uwag swoy zistemat nie
biarki utworzyc, uharanowat bowiem, iny niaba pod natrzpatti
oparki puktadu bytu obazone wialkimi szatami, ubire sie
ad niago adzwat, iak bytko pomszenie uharanowat go
w adalerm ad zwodka, swoy obrot czynie puzstawata. (1)
Ten filozof byt namet tak pierwszy swych zasad, iny puzpoinie
Diat upadk pierwszy stannoy szaty, ktora ino w Francy
lpo roku 66mij olimpiady zapadta (2); puztug Plinuszga
uwaranowat in swie obalena z taku Dukt adnasia
iak natz Kafiri lub Halley zamieria uwaranowawat.
To podobne czasia filozoficzne czapie religijne odnawiat
in u dawnych w tytadych nowych puzstaiach. Znane sa
zelazne, kminie i uglane Deszere, w ktorych ustanowuje
Plinius i Titus-Liwij wspomina. Wic ma puzpoinie
czego zdazenia w dzieiach Thyrtid, ktorey niabyto
zapowiedzi one leni miemianeni cudami. Moplaus in
nagmymyza iflaba puzmieni puzstadek praw uwaranowat
natny, qdy wstakka Dichto wroci, lub qdy iakie dowodzie
tubion bogarka grabie.

Prandaznie podobna puzandzei puzajem, ktory nie wypro.
wadza swych behabniw inarych Diktaiacych tak bytko wroci
puzdusi Dwaralini i podobnie ktos.

(1) Obaz utwarki historyka Silenosa, ktory nam Dionys Laertius zacho
wat. Ino ut. Anaxag.
(2) Jest natrzpinn apuzosa: Pradixissa (Anaxagoram) coelestium litterarum

exarow: idnallze nie bral samoin dxiestem puzardzi, gduzy
nalcuzos puzbrabaly xim wawzi, wpylleni dxiem dxiem.

O matery literbre

opowiadania autentycznych (1)

Paralelne chronologii umyśle myklosai swoje wyobrazenia w
pisaniu, nalcuzos puzbrabaly xim wawzi, wpylleni dxiem dxiem.
Teni wtykai matry, ryl: swie na niedki, Porbyki, Kolumny
puzbrabaly na slabach byty przez nalcuzos do byty wpylleni,
na inly pisali swoje prawa, swoje ceramie, a nawet
swoie dxiem, luss nice byt walcuzos w wawzi naradzaj
piernopypu dxiem dxiem.

Widomo isty in magyzy ryl na tablicach Kolumny swygo
pentateucha; hermes pisat na Kolumny dxiem dxiem
swyzi; sam bytko dytury, Ktory miat za siftem ryl
in ad wpylleni prawdanciu, Kragat in wtykai na pa-
mie dxiem dxiem swygo ustanowieni.

Kuzgolnie a frakion wpylleni mede, marum; medale do
puzbrabaly puzbrabaly wpylleni wawzi wawzi. Wbyty
bawien republi Kolumny strazy arbia puzbrabaly wtykai, Ktory
in wpylleni wawzi, ^{awret} wawzi wawzi, Ktory in wawzi in
wawzi in bytko in optacai. Patate, wawzi, wawzi
puzbrabaly, wpylleni puzbrabaly wawzi puzbrabaly
chwate, wawzi i wawzi puzbrabaly puzbrabaly; a bytko swy
swy bytko in dxiem puzbrabaly do chwate Kragat, w Ktory

scientia quibus diebus satum carum est & sole, idque factum
in dxiem.

(1) wawzi x bytko swygo dxiem V. Court De gebelin.

Najwyższe miejsce, w którym znajduje się pomnik ten, który nam
 przystawia z szarym kamieniem i jest kolumna marmurowa Paros przy
 wieżach i Greji do Anglii w r. 1628 za panowaniem Healdrigo Aron
del. Dwieście lat później Carrara, to jest do roku 1577 przed
 naszą erą, a więc prawie do 34 wieków. Znajduje się w niej
 najstarszy epoki Greji i Włoch, tak jak i w tamtych czasach
 apagi, wprawdzie amfiteatrów, przybycie oraz fenickich i
 egipskich, zdobyte Troi, utwory z archaizmami, gipsy z
 Plaka, Salamina i Maratonem. To zjawisko potrafiło
 z Democritem węgry i historyk jest najpiękniejszy wagi,
 a jeżeli jest marmurowy mógłby być do naszych czasów
 bez uszkodzenia, mianem istniejącego bez utraty się utraci,
 iż pewnie bliżej takich Democritem najpiękniej i widać się w
 przedmiotach geometrycznych. (1)

Luz to najpiękniejszy wagi to pomniki marmurowe w całym kraj
Marsy i Włoch i Anglii, których są gdzieś widać widać
 ludzki; i ich dzieła jest to iż nie są zepsowane zaden
 uszkodzenia bierani, na które tak jest w Democritem dziełach

(1) Nie można zamierzać przed wybitnością, iż przy ta kolumna do
 Londynu przysta, która była charakterem zamknięcia była; i ze
Selden jej pierwszy wydawca nie był w planie wyprzedzania, całe linie
 i tak było za pomocą, młotostopem; i ze powinnno jego bytowanie
 mu nieraz było zgodzani był przynależny. Ukaz Marmos Arondel 1729
 a Selden prefatione. Pierwszy nastąpił, wzmogł Democritem w Anglii, barbański
 potrafił marmurowy Paros, a prawie potawa była wybita do budowy dzieł
 do potaw Healdrigo Arondel. Fideaux; i niu wzmogł nadawanie Healdrigo
 iasnia najpiękniej kolumny, mianem Democritem ad niego przedawanie, a
 ofiarłbi nastąpił edycja za było nastawianiami Seldena. Do impetu
 nieznajszia przybyło się i fura; i to, iż Democritem Mill duai epandzia

ostrożnie. Jest uprawdopodobniony w nich mowa o panowaniu Tereusta
leż nie o jego zstąpieniu do piekła; i nie w nich wyrażona
wzmiaczką o pierzopłynie wytworze Etny, leż nie mowa o pom-
yżymy Konwolsy myśli ciele Enelada; epoka wyjścia Tri
iż tam oznaczone, leż nie fantazjowa historia Laothoona
nie przypisanie Ifigenii, i nie fałszywa walka Dromeda z
jamiuzym wojny; boginą pitkności.

Kronika z Paros nie wyraża nic o Arynie; leż inne-
autentyczne marmury naprowadzają na ślad, przy najmniej co
do Chronologii. Wśród nich szczególnego widać pod panowaniem
papieża Pranta III, napisane w Paros wicepsie w Arynie
zmarłego W Kroniki, w której był wyjęty cały Ar-
Konsulium, Diktatorium, Tajowniczo wyrażony, i Senytorio
wraz z tyranyfani wodzów republicy. Kardynał Far-
rezy uroczył ten prywatny prywatnie, którego utworzenie
przy piśmie wielu roznych stawnie Attikoni, a w ka-
pitotium myślano nie zaprzeczone nie nie.

Leż dzieło ludzi nie pisze się z wypracowaniem i z mar-
murami Paros lub Kapitolium: trzeba więc szukać pomocy w
innych prywatnie, to jest w współczesnych dziękuję.
Awararum w sprawie o historykach stopień prawności,
Wtedy wyjęty x in świadczenia.

---

to piństwo edycja na samym marmurze, znalazł wiele uwag nie
zgodzających się z samą rzeczą, i na panie pisanych. Obraz Bentley
dissert. Upon Phalaris. pag. 207, 231 etc.

O pomnikach

które nagrodzily budyj pisowniemi i sztukami
za pomoc pierwszemu historykom (1)

Przeprawa pierwsza.

Wprowad nim zaskieny mowic o pomnikach ktore sztuki do pisa
nia dicesio nagrodzileyszy starozytosci, b dzie dobra swera, wiekiem
kiedy zawarto pisma wspanai; luy tego nie bide wstetygat, po-
przeblane bykto na przykroczemu z pomiedzy ioknyh minemoin te
domyaty, ktore na wkwagi ukonyh zastykaly.

Bez waktipicna nie byto nie przykroczynyszego i przyjemniejszego
w rzejn budkicim, iak minie przykroczai przesyte zdumienia,
i wyobrazmosciom duzga pewne stala przepisy nadawai, areby
ia bez zmiany do pierwizj przemiesi pobawnosci. Zdaie sie iz
sama natura naprowadzila ludki na te druzg, iednakre nie
byto takwosim, adkryje te radka laicemnie. Ponimo tego wstegyl
kicgo wyptaleriono ia, a od czasu iak znowiona zostata,
przyjlat i ustalawint ia zmypray, a iey slady musiaty koniez-
nie potorkbai w pomnikach narodiaw.

Gi ktobry wyntarykowi charakterom najmnieiz starozytosci nadawo,
przypisnie ie mupeszgom, a iakby to iezgze za nadto wiele
byto, przepicnie te chwate samem Boga, dyz sme prawa
na tablicach kamienych napisat. opierania to ukry wyprawne
na rizeny wtknowawicah, o ktoryh w przechadzic wspomniemy;
po szem zgdzycienny sie iz przed mupeszgom nato co pisano,

(1) przez studea Antelma stawnego karnodzieic i stonka akademii
napisow i pialknyh miniciknosci, zmartego w r. 1737.

iz najpiękniejszą część ludów nie znata żadnego pisma; i z tego
to też powodu powstało tyle zniekształcenia i niedorozumień
w dawnych dziejach ludów, w ich religii, i w genealogii
ich bogów. Lecz to może przekonywa aby pismo wszędzie
było nieznaną, i arcy Mojżesz nie posiadał innych opio-
sów, które im u ródzin żydowskią znajdowały.
Ci więc, którzy go za wytwórcę charakterów postrzegają, mówią
iz im nie przybada żadnej kłopotliwej. Kłopotliwy jego Dzieła
poproszyci miasta, iz nie rozumieją o żadnym piśmie.
Kłopotliwy mu zjawione było, i że ponieważ wspaniałe rzy-
mianiny czydy idygnie tylko bradiga, się ustrzymata.
Na to odpowiadamy, iz sam Mojżesz w 20 wieku był tylko
wzmiankowanie o książce moim pismem. Wprawdzie jest to
księga czytania nieznaną i wiele głosu między zaprzeczają.
S. Augustyn myślał iz ona nie była dziełem patriarchy lub
proroka, lecz że była napisana przez ten same narody
żywiłone, które to wyzna, że tyle wyzna, wzmoty, iz
iz imie wojny pana nadaty. Zawsze więc to księga
istniata przed Mojżeszem.

Ustrzymnia opisz tego, iz Mojżesz nie rozumie żadnej wzmian-
ki o piśmie w wypadkach. gdzie jest podobieństwem do
prawdy iz byłoby pismo wszyte gdzie tylko znanem było.
Gdy Abraham Elietera do Mezopotamii poszła dla bratowa-
nia o zaślubienie Izacka z Rebekka, ten niemy stuga nie
jest żadnym listem upakrowy. Kiedy Izack kaze Kopci słu-
żnic (1) które Filistynowie zaspali, daie im tylko to same
imiona, które im jego ojciec ponadał. A gdy Jakub w

(1) Gen. 24.

Bethel kamien wyplawit. i pod swia qstow, go potworst, na do
 wid ukazywa sie mu we swie postawia niebiańskiego, nie ma
 nadziei wznieśli o zadnym napisie. Gdy braia Iurefa do Egiptu
 sie udali, i Iuref po Benjaminu pozyla, ani ojciec ani syn
 nie wie pisze; (1) a le domptly maia zaswiadcza iz w owej
 czasach nie pisano: lez tu nie ma sie przykroznawiecego.

Job xyt przed Mayszem, a jego historia miata byc napisana
 przed Pentateukiem.

Na to dppierdany iz gdzy byt Job xyt przed Mayszem, nie
 bytby ten prawnidawca zamiedlat wyplawit tak wielki przyklad
 cierpliwosci niespotkanyym Izraelitom. Job miat byc nabeuzas
 w ubrapieniu gdzy Izraeliti szly w Egiptie sie gwardowali,
 poniewaz nie szly w swym qstwie zadney wyprawy ani o
 prawnie ani o prorokach.

Lez bytby teniastawia chini ostanca crab i imie autora tej
 księgi. Tymo egzadnac przypisania ia jedni Izaiaszowi; inni
 zas Salomonowi przykroznawie nenn iak wienny do rokowien i
 moralow, ktore z poetyki byt obeknazymiony, i ktoremu edil
 arabetti nie byt nieprany sadzaz iz jego rokowien i ktoremu
 Saba.

Tymczasem nie można zaprzeczyć aszby Job nie znat pisma, i
 niekierujcy sposobem zycia na otowin lub kamienin, gdzy mowi:

(2): quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei in libro
 stylo ferreo et plumbi lamina vel cetera sculptantur in cilice.

Nie mogtby tak sie wyparai, gdzy za jego czasow charakterny byt
 nieprane, a nie można walpic, aszby le nie bytby bardzy dan
 ne. Gdzy apodot 3. Indase księgi Enocha przykroznawie, ktory bedas

(1) Gen. 42. 43.

(2) Job. 19. 23

si dymy po Adamic miat polip przypowiedzia (1): Prophetarum autem
et de his septimus ab Adam Enoch. Tertulian minima iz
ta kniega byta zachowana w arcy, lub przez niego odnowiona (2)
opinor non putaverunt scripturam Enoch, ante cataclysmum
citam, post eum casum orbis omnium abolitorem, salvam
esse potuisse. Si ista ratio est, recordentur pronepotem ipsius
Enoch fuisse superstitem cataclysmi Noe, qui utique domestico
nomine et hereditaria traditione audierat et meminerat de
proavi sui penes Deum gratia, et de omnibus predicatis
ejus. Wiele innych, o ktorych Kniegi Krolow wspominaia,
musialy byta talere bardzo dawne, gdy S. Augustyn mowi:
iz nie byty od Enoch; Chryscjanialko kanoniczne przepie
x przychylony swiej wielkiej starozylnosci, w obawie iz wiele
bladom przez dawnosci czasu w nie iz wionac mogto (3).
duorum scripta, ut apud Iudaeos et apud nos in autoritate
non essent, nimia feint antiquitas, propter quam videbantur
habenda esse suspecta, ne proferrentur falsa pro veris.
A do tego dodac ten cytel, iz nie mozemy byta pewnieni,
czyli le dieta pochodzi od swietych metrow ktorych imiona
nosza; duoniam utrum eorum sint, quorum esse dicantur
incredum est, et ob hoc eis non habetur fides. Tymozese
py tak Ioba dieta, iak i wiele innych w Biblii sa wionian
kowane, nie mozna walpi azely nie byty bardzo dawne,
a zhad wnosieny iz wiadomosci liber pochodzi od najdawn
niezszych czasow.

(1) Iud. 14.

(2) Text. de hab. mul. c. 3.

(3) Aug. de civit. lib. 18. c. 38.

Iuref powiada w pierwszej księdze roz. 3. w Hawaty dwóściany Ludy, iż
 Decionem Seta winnoby wiadomości astrologii, dowiedziawszy iż
 banien od Adama iż świat woda i ogniem zwiersony był
 miał, powieści obawę, areby da wiadomości nie zajęta wyświad
 nim budze będą czas miał iż się nauczy; zaplanili więc
 x tego powodu Duce Kolumne, jedna z cęty, druga z Kamine
 ma, i wyszli na świat wiadomości nabyte, areby tym sposobem,
 gdy polep Kolumne z cęty zwiersony, druga z Kamine
 pokosła da pokoszenia do pokoszenia iż dowieści; a
 Iuref dodaie iż za jego czasow i fura widziawo te Kolumne
 w Siriji. Prandajwie spuzewia się ten dowód sam sobie
 nie iłt banien pewna zęsa wypli dziei Seta Palestine za
 mieszkiwali, tuz zafre stawy do przekonania po dziei,
 iż inż w onych czasach znany ~~porządki~~ ~~kolonialist~~
 pisma i wyszku.

Wossery zapykie się, iakimby sposobem mogli Izraelici
 wytać prawo, gdyżby wyprzed pisma nie opali? Ci Kłbity
 ubygnia, iż Moyzesz był pierwszym swira, charakterem
 bruhai odpowiedzi w 3. Augustynie, Kłby mówi iż Moy-
 zeszy ustanowit nauzyieli do nauzyania (1): Moyseus in
populo dei constituit qui docentibus litteris preessent,
priusquam Divinus legis ullas litteras nossent. Luty to
 samo usprawiedliwienie mówi za Wossieszem: Kłb banien
 oberaaymit był nauzyieli z pismem? Nprawdaje było
 wiadomości pisma bardzo rzadko piniędzy pospółstwan, iżo
 cęty zabrańwieniem było rolinowo, prwadajto byłto życie

(1) Aug. de civit. lib. 18. c. 39.

romadzkie, lecz z tego nie wyryłowa, aczby wskazywac ciennosci na
tych wiadomosci byli.

U Greczow jest nappowzedlunieznyj mienimowem, iz libery z
Fenicjanow pochodzi. Klerdot mowi takze iz Fenicyjancow
nazywali ^{Kaig} ~~Phoenices~~ ^{Phoenices} Dipteraui, pominowaz pisano na skrawku
owadzy, i ze dla tego zwali libery Fenicyskieni, pominowaz
Kadmus niat ic pokynesi o sba z Fenicyj, paly cern nie
mozna zapominie byc stawonyj wierszon duktana:

Phoenices primi, famae si creditur, ausi
Mansuram ridibus vocem signare figuris,
Nondum flumineas Memphis conterere biblos
Hoverat, et sacis tantum volucresque feracae
Sculptaque servabant magica animalia lingua.

Widziemy z tego iz pierwey nim powszechny sposob pisania
byl wyrazkowy, Egypcianie pisali na skrawku figurami
zwierzat, inny sposob mony, ktorzym podotaczali niektore
znaczenia stano wolne.

Wskint Kuruzny mowiac o stawonyj mienicie Tytze, pominada, iz
Fenicjanie libery wyrazekli lub iz wyryli wskazyli. (1) Si ferre
libet credere, haec gens litteras aut docuit, aut didicit. Niechay
co chue bedzie, zmat ten nariw charakterny z bardzo dawna, po-
niemyz Cicero nie chue aczby walpiono iz Trezy niata
pochow ipore przed Homereu, a Eurzebiusz wspomina w swoim
dziele Linuba, Filamona, Tamiu, Anpiona, Orfea, Muzea,
Epimeneida i wiele innyj, ktorzych dzieła nas nie doszly.
Te libery, ktore Kadmus przehow naukny, byly zaprowadzone
do wotlyj pury arkhadyjzka Ewandra; i z tego powodu

(1) 2. Curt. lib. 4. c. 4.

miaty byt najisane wierzycz qualozijone mowienym Dawnym rekto-
pisanie, ktorzy wyponima Petrus Crinitus (1) - auzycz poe-
ziaty, de honesta disciplina, i o ktorzy rawnie Wossingz
wymianke wazni.

Primum hebraeos Moses exaravit litteras,
Mente Phoenices sagaci considerunt attitas,
Quas Latini scriptitamus, edidit Nicostrata.

To Nicrostrata byta matka Ewandra, i to by samo ied mysla Lila
Livia (2): Ewander tum ex profugis ex Peloponneso autoritate
magis quam imperio regerat loca, venerabilis vir miraculo
litterarum rei novae inter rudes orbium homines.

Pliniusz mowi latwie, iz Kadmus dat Grekom ib liter, iz Dawne
jonskie litery byty podobne do charakterow fenicyjskich, i ze
dawne litery sa prawie by same, ktorzy Grecy wzywali.
Skaliger utwierdza iz charaktery akiryjskie i fenicyjskie
sa by same co i Samarytanski, ktorzy wzywa
babilonska wzywali.

Wreszta ift penna wazna iz Egipskonia w Egipcie znane byty litery
od najpamietniejszycz waznow. Diodor Sicilyjski mowi iz Egip-
ciamie posyppiszwali sobi waznowy iuz wyrazozisnie, wypra-
wie przez Thuj waz pierwszy figur gwintozycch dla wyrazozisnia
swowich myslu (3) Asserunt Aegyptii litteras, astrorum cursus
Geometricum, arbesque plurimas absese fuisse inventas, non
nulli has Aegypto invenisse quendam nomine Menona affir-
mant; sed apud eos animalium effigies loco litterarum erant
q w istanc muriaty tam litery bydy bardzo dawne, gdyz

(1) 2yt w wieku 1500; byt urzewnem Politiana.

(2) Lib. 1. ab urbe cond.

(3) Diod. Sic. lib. 1.

downieśmy się z drugiej księgi rzymskiego Taita, iż Germanikus
odwiedził wielkie groby Tebów, gdzie się spoczywają Damoty cha-
raktery egipskie ryle na obeliskach, dowody dawnej gwałt-
ności tego miasta: (1) Max. visis veterum Thebarum magna
vestigia, et manebant structis molibus littere Aegyptiae pri-
orem opulentiam complexae.

Dawny, które de ludy, optocety, cene ofala i zebra, turyki, Koni
i broni, mnogie kosi, stonowicy i wozie sta wiadły, podadki
na przemie, i inne podzety ludzkie. Pewnemu dawnemu
kniezen polewno napisanie były napisow, poniewaz, iak
mowa Diodor Sicilycki, sami byli księzka egipszy posia-
dali mnogie księzki pismamania liter swedych. (2) Litteras,
quas sacras appellat, soli sacerdotes norunt. To samo ięf
iży dawdem iż wiadomosci liter od dawnych czasow w tym
kraju panowata. Czymy także w Walerym Maximie, iż
Pythagoras bedac w Egipcie, nauczył się charakterow egip-
skich, i ze zycianie księzki Duchowne, znalaczył dzieje wielu
wielkow (3): Pythagoras Aegyptium petiit, ubi litteras gentis
egypae abrefactus praeteriti aevi sacerdotum commentarios
scrutatus, innumerabilium saeculorum observationes co-
gnovit.

Duz iseli się znajdowat czas, gdzie de charakterny mato co
znaczeni były, iakimże sposobem mogli historycy, iak
mógł Mayrery nam opowiadac co się w swiecie przytrafity?

(1) Tacit. Ann. lib. 2. 60.

(2) Diod. Sic. lib. 4. cap. 1.

(3) Valer. Max. lib. 8. 7.

Adzwiniędy ludzki rozprawa, przed miastem wielu wypraw.
 Co in bęsyz Mayseszy, przyznawany iż może pisar z bradiny
 druidyżnany : domaney patriarchów, pominany ad Adama ay do
 niego nie iflicato micy iak cetero lub pici pokoleni byty
 patriarchow, iak nas nauza chronologia pisma swistego ;
 nadezysa bwinem byty przeyte z dancina i fura napawien
 uszyplłkny ludzi, szeregoin w czasie gnie gadnyty nie byto
 historyi do wyplania, puzchodzyty wiec bradiny z opra na sygn.
 dzy gnie in prawi nie do wienyina arely gadnyty gnyprze.
 d wistety pism nie byto, kniga sprawiedliwosci, o ktoroy Jorne
 i dancza kniga Paralipomenion wypran dancza, musiate gza
 miedze wyprata dawnyty patriarchow.
 Wiciny iz Mayseszy byty wyprawony pminidazy Egypciannami ; puz
 micy etat na, iak szasidam : wiec byty oddalony ad Chaldecyzy
 kniw ; Akirparythow byty najdawniejszyty narodow iwiata,
 miedza wiec swistych pminidacy iz byty obokowy prawi ad
 caley Paradykzosi, a gwarancie na se wyghedy gazygnie
 iyo historya na najpialkeza wiare.
 dzy uszyplłki druidyty iz byty wianymy historykiam, gdy bwinem
 puzchodzani in iestony iz orak byty prawotiem natchnicowym ad
 Boga, mozt wiec opisowai przeyate z dancina, gdy przeyprania
 dat przeyprata, ktoroy spelnienie wiodzicilony.
 Parak Izaiasz mowi o bęsy ad ktoroy puzprawy wazy przeypraty
 : następnity, ktore Bóg z wyghed dla mego narodu wypryt,
 a o ktoroy nie moztly micy inne narody gadnyty wiadomofy
 z przeyprany swytych bęsyżerow. Quis similis mei vocet et

annonciat, et ordinem exponat mihi ex quo constitui popu-
lum antiquum, ventura et quae futura sunt annonciat ipis

(1)
Gdy więc nie dawał nam iż, iakti takki piarze historye, nicasta lub
naroda, tym więcej dawał nam powinne, iż taki maż iakti
Muzeszy pisat powozgachne dziei iwiada, byt bawrem waspie
rany od flaty bradiny i potarzał w solie de wyspyktie
wielkie przyniady, ktorzyt wymagamy ad prawidawey, radey
fiterofa, idnym etwam ad agytowego miedca.
Co in typry inupty dzieiom niestypy co do czasu i następi ad
Muzeszy, i osthanymy o pisaniu radey basniow iakti
historye, naukanmy in, przyneyminy z myi niedziaci o
czasie w ktorym nie ni misawano o Ukrain, i w ktorym
gawreko ludzi w rym adkrywai, a wiadomafi wyptywa
isse tak z bawre iakti i z historye potarżain, in do piarze
konania nas iż pisat in nie gawrat iakti w czasie
obnawianym piarze Muzeszy.

Typryżem nie byta starokhrowe tak hando agytowona, z histo
ryi iakti in ram zdacie. Iefere stępa pisat narodzeniem
Chrystusa gwiesali in niestypy solie Epi kurey wrothowie i
inni filozofowie o wielk iwiada; to datu pomid inupty
strumichrowom do wyzpyktiwania dawidow iego dawnowei
lub nowosi, a awtarowie wyzpyktily narodow starali in,
dawise iż miemiano ciemnosie piarze piarze wielkoin nie
byta bez widzain areby z iney smadney litley prawad adkryci
nie maktia.

Teraz przediebore dai polnai, iż opowit dzieiom zawnawymy
z naydmie in iefere pominki awdentizyne wyjas niawne chrowe.

chwały, którei parzyfrazę ist ostojoną; che mowie o hymnach
 i spiewach, o budynkach, labiryntach i miastach, a twiadymy Bogom
 posuwamy i o ofiarach które im czyniono, o altarach, ^{posagach} ~~stachach~~
 i kolumnach, iakoż o kwiatach w których narody wzajemnie
 goslawaty. Wtka były arcykntem bida przedmiotem historyczny-
 nyj pierwszyj syprawy.

Mówiemy nappod iż w postadkowej starożytności wyprawo by-
 nion i spiewo do zachowania pamiatki wielkiy zdarzeń.
 Jerki Blumen nie spiewat swiay wierzyj, przyray muiy wójcie
 wyprawo iny wstianiu w ichnyj obronach. a dopoki za sta-
 raniey Pitiadrata nie goslaty rakem zebrane.

To dowodzi także, iż muzyka ist bardzo dawna. Pustog Diadra
 Lidyjskiego i Phlarka (1) był pierwszym Limos, brat Orfea,
 który muzykę do Grecji wprowadził, i który wskazywał Merku
 lesowi sypki przegrywania na lute. Anatydziany nawet
 w Stobenszy Wtka wierzyj temu wygalenij przegrywanij;
 a Denis z Halikarnu przegrywai ten zabawy Karmenies
 pomiędzy Tainitkami. (2)

Ten autor wspomina także o wierzyj gwanyj hymnais ay-
dyptenis, które były spiewane na puchwach wielkiy metrow:
 i dodae iż ten sam gwyray panowat w Atenach. Rzymie
 paly bymnyfay i puzrebach.

Likurg (3) Karat przysię do Sparty poeie gwyray Krety, dla
 zstaplenia wierzyajci narody isypa dritie. Jest gaint wielkim
 podobienstwem do prawdy, iat mowi Horay, iż dla zachowania
 pamiatki Anakumityj cyprawo wprowadzono spiewy; a kad

(1) Diad. Sic. lib. 3.

(2) Dion. Hal. lib. 1.

(3) Plut. env. Pyth. or. carm. non reddat.

publika, iż zamiał wyprze miowi naprawo spiewai.

Opiewano prawa pierwsi ainekli pisano; Aristoteles (1) miowi, iż
za jego czasu istniał ten sympozy pomiędzy Agatissanin, na
równem europejskiej Sarmacji. W Arkadyi nauzano nawet dzieci
opiewai praw ogryfity i puchmety babiloniu; obwinia byto
reza, iż kto mniemności nie posiadał, teni następem iżdy kto
spiewów nie miał.

Na wschodzie panował ten sam sympozy pomiędzy Maganin, któ
ry wyppiewywałi kopuny marudu podług puchadu węgsk
Darinza.

Najpóźniejszy sympozy, otkłóreni nad pierwszi dziejopisarze
obekracymnia, zgodzali się w tym względzie najpełnie z kłó
ganin Muzesza, który wprostodnie swego opowiadawca
otkłóreni nam postępowania pierwszych ludki. Nie ma żadny
kłórenego kłórenia, któreby nie było spiewami staniwne.(2)
równie i męskota ist tam w używaniu, a kłóreny ista
dłstnie tworka chier dla odpariwidzenia Marji, nashze tego staw
nego przewodawcy.(3) Umieszkał on ten sposib mniemania nie
byłto w twory spiewach, teni także w puchawianach, które
rozstawit przed powier, kłórenia, kłóreny, kłóreny; używał on wiec
użycia przed Homerem lig najkłóreniejszy symponii, a to go
pewnie dla tego, aby się pamiatka nie zagęsta w odmieni
czasu.(4)

Haraz wiec mamy nowy gazetek bym pewniejszy dla historii, iż
to io puchai wyprze, z wiktora Tabwosiu, napawieni się
zakonnie.

(1) De arte Poet.

(2) Gen. io. g. cap. 22. 14.

(3) Num. 21. 14. cap. 24.

(4) Sid. Seville. lib. orig. c. 18.

Co wialkiego, iad podobienstwem do prawdy, izy pienowymy starami
 ludzi byto wyszatkowane pobrze i wygod do ryca. Kiedowati
 domy dla chowienia sie, przed zymianami powietrza; naturalny
 popad do spotaznistwa sklonyt idomy do drugich, i tym sposo-
 bem powstaly wie i miasta; pobrze wotajney obrony przeci-
 wo drapierzymy zymkow i ludam sariedofim temubila idy
 do obzycia sie watauni i wiazuni.

Jiz za czasy Abrahama istniaty miasta w ziemi Kanaan, i
 ktorej miasto miato swego Krola; Egypcem zas tym rozleglym,
 Krasem nadajit iden Kras, ktorego wotaze i pobrze przema-
 murna i stopnia gazytych, na ktorem Iurefa wyznast, z
 sredkiem wazytych przez tego ministra do przedlawienia Krolowi
 swego cyfa i swyct braci, i gadowaci ludu na izo rokiazny
 prominus piaz ktoremu byt dohincety opytaczny Izraelitow.
 Wszytkie te wnioski murna wyprawadzi i ozdabiny wozdzajono
 Genery i z piernowych Ewdu.

Adla gawedo wrotu owe ludamle gadziwicazce swoiemu Kzraf-
 Lami i wielkosia. Pliniusz mowi z podziwieniem o pierwotnym
 labirynie wybudowanym w Egipcie na wyspie Mokris przez
 Krola Pet-Sukus czyli Titaes, podty wyprawowane Egypciam,
 roku 4600 przed czasem w ktorym zisat, (1) a to Ducto byto tak
 szereglne izy go Kowia Portentosisimum humani impendii
apud. podty opisania Pompeja Meli (2) byto do agrodzienia
 marmurowe, ktore wsobie 300 budytkow zawierato, a miedzy
 temi znajdowato sie samych domow Krolowitny dwunastcie;
pliniusz wniesna izy podty wotem legok wyprawit Dedal labi.

(1) Plin. lib. 96. cap. 12.

(2) Meta. lib. 1. c. 9.

myt Kretonski, chociaż nie nastadawat go ani w seledny orszak;
i o nim to wspomina Owidiusz w VIII ksiadze poematu.

Dedalus ingenio fabul celeberrimus artis
Ponit apud, turbatque notas et limina flexu,
Ducit in errorem variorum ambage viarum.

Prawie Herodot i Strabo dzieja, o nim wspomina.
Znajdowat in takze na wyspie Lemnos labirynt stawny wspania-
lony, przych Kolonna. Plinius (1) mniema iz byt zbudowany
przy dwu architekton, Krzila, Prola i Teodora, i zapewnia
iz za jego czasow istnia grecky onegoz spozdzejai in Dawaty.
Takze we wtuszey znajdowat in inny labirynt, ktory por-
senna ksiat Eburii przegnal na grob dla siebie i swojej
nastepnikow.

Najdawniejsze dzieje wspominaia, o Tebach egipskich, stawny
w klumie sweni sru bramami. Strabo (2) mowi iz za jego
czasow bylo niekto mieszki i obeliski spozdzejai mowa
byto: a wiemy co o nich mowit Tacit w podrozku Ger-
mania.

Miaro Memfis istnia stawnyem byto, to byto siedziba Krolow
Egipskich. Stary Kair byt zbudowany po drugiej stronie Nilu.
Tacit wyki Ptolem Ksiazka byt takze w tym niezwyklym
Kraie iz plag Kairu go Bog dobowat: i ktory mow
wodynie areby de tak glosne miaral nie byty Ksiazka
mowiacem, ktore in dzieje oglosily!

Juz Mayster w 10 ksiadze Genexy wyki podziat ludow pacho-
doway do dziei Wozgo, ktory byz wodyniem byty Ksiazka
catego roku ludzkiego, wspomina on o wielu miastach, a

(1) Plin. lib. 5. cap. 9.

(2) Strab. lib. 17.

szerególnie o Babilonii i Ninivii (1) jako najdamniejszego, a wyjątkowo
dziwopisane zgadzają się z nim w tym względzie.

Nemrod zaczął być królem na świecie, i dat powód do przypisania:

Quasi Nemrod robustus venator coram domino. (2) To jest iż był
otwórkim dwakrotnym i chciwym panowania, który pierwszy przy-
mieszczając sobie władzę tyrańską (3); ponieważ zpodobnił pewną
liczbę młodych ludzi pod pokrojem polowania na zwierząt drapież-
nych, i wyprawy kaimszy ich w utrwaim splotat i broni ówczesnej,
utworzył z nich armię, za pomocą której podbił sobie liczne
narody, które przyjęły ożone do drugiego poziomu niespodziewanie
zwatkonym napadem niezgłoni kosztoty.

Karzą panował w Kraim babilońskim, Fuit autem principium
regni ejus Babilon (4): co dato powód do mniemania iż ten
Nemrod był Belem, który Karzą wybudował wieżę babilońską.

On także był pierwszym twórcą betwochwalsstwa, chociaż Tertulian
ubieramie iż ta wiara ujęła się wskreśla przed polupem,
i w nakre S. Cyri i wielu innych mniemają iż dopiero pod Be-
lem prawdziwie ustalona została, który wiadomości zjwie roz-
bójniwie, chciał się narodzić Bogiem ogłosić; a jego syn Nimus
dopomagając temu bezbożnemu zamiarowi, Karzą mu wyjada
nie pod imieniem Bela czyli Bala wspaniały nadgrobiek
i obszerne świadczynie i nakarzą zwanemu ludowi caesi mu
oddawać. Zdać się nawet iż największa caesi boryszców
szerególnie na wschodzie świata swoje nazwisko od tego,
iako to Belzebub, Bellegor, Balberit, Balramet, etc.

(1) Ab his disseminatum est omne genus hominum super universam terram.
Gen. 9. 19.

(2) Gen. 10. 9.

(3) Aug. lib. 6. de civ. cap. 4.

(4) Po wstąpieniu ich ludów z przyciętym różniny ustronów, roku 184.

Ninus przeszedł swego ojca Dikonia, charakterem; obzwolecił zdobyć
ni, rozszerzył bowiem swa panowanie aż do Indion. Wybudował
Babilon, którego Semiramis ukończyła miasto. On wyniósł także
Ninive, której nadał swie nazwisko i która, ożywiła stolice pań-
stwa.

Swi udejmnia, iż Kraj Babilonski nie należał do Dzien Chama
do których należał miast puchodzie. leż do Dzien Sema, i że
Assur drugi syn Sema nie chcał ulegai tyranii Nenuwta,
wyszedł z Babilonii i zbudował Ninive, co również Genesza po-
twierdza (1): De terra illa egressus est assur, et edificavit Ni-
nivem; leż Ninus zdobywszy ten kraj na Dzienach Sema, po-
wikłszył go niezmiernie, a jego stolice wyznosił stolice innych
państw. Tak quadrante wypadki nie mogły nigdy paść w nie-
pamięć, bym bardziej gdy te obadwa miasta tak niezmiernie wiel-
kości były (2). Babilon miał mieć 360 staj w obwodzie i 250
wież (3). Według Strabona miały być miary mieć 22 staj w szero-
kości, 50 w wysokości, a jego wieże 60; i tak daleko posunio-
to te nadzwyczajności iż udejmniałoby jakoby przy zdobyciu
tego miasta przez Ciruba niektóre miejsca w nim się
zrujnowały, które nie dowiedziawsz się o persach iak w ten
dni po tej katastrofie.

Trzeci wspomina z podziwieniem o tym mieście. Nie bez przy-
czyny więc wyznosił go Nabuhodonosor przedmiotem swiej pró-
bności, swinowaz i jego sposobu myślenia, iak prorok Daniel
przypażył, okazując, iż on był odnowicielem tego miasta (4):
Nonne haec est Babylon magna, quam ego edificavi in domum
regni, in robore fortitudinis meae, et in gloria decoris mei!

(1) Gen. 10. 11.

(2) Diod. lib. 2 et 16.

(3) Bochart. lib. 1. cap. 12.

(4) Dan. 4. 27.

9) Seleukus Seleucia zakładają; mierzaniom Babilonu w to miejsce
przenieść się rozkazują, nie ginieżyżyst on, jak mówi Pausanias (1)
ani murów miasta ani świątyni Beka. Gdy więc te pomniki
istniały, iakżeby nie wiadziąno o rozmaitym lozie tego wyspa-
niatego miasta.

Ninawa miała mieć zfernasie wiel w obwodzie; wspanny także
w proroczwany Jonasza iż się obejdzie trzy dni. wżaru wyzna-
gato (2): Ninive erat civitas magna itinere trium dierum. Któż
w owym czasie tego miasta miał się zwać Feł, ojciec Sar-
danapala, który ~~podług~~ ~~Marabona~~ 760 roku przed Chrystusem
miał wkrócić z ludem, armią, do ziemi izraelskiej. (3)

4) Był rozległy miast mokrny sadzi o pracy pierwszych ludzi,
i ile innych podobnych siedlisk znajdowało się we wszytkim
zamieszkałym Kraiach. Pismo święte wzmiankuje o Kraim
Ukryli Chaldei, i o Kraim Karan, o których także Amian
Marcelin w swojej historii wspomina (4); a Appian donosi,
iż pierwszy wódz rzymski schronił się po bitwie pod Urabuss
do miasta tegoż nazwiska (5).

Kraim nazwany przez Strabona Artacena (6) jest podług Skodigera
był samym, którym Mojżesz Areka nazywa, i o nim to może
czytać Tibul wzmiankę, gdy mówi:

Ardet arecteis velut unda per hospita campis (7).

7) tego ludzkiego przemytu do wnoszenia wielkich budowli mokrny

(1) Pausan. lib. 8. de Arcad. lib. 4. de Messen.
(2) Jonad. 3.
(3) 4. Reg. 15. 19.
(4) Amm. lib. 18. cap. 7.
(5) App. o wojnie partów.
(6) Strabon. de Arc. lib. 16.
(7) Tib. lib. 4.

śadkie o mieście Sidonu. Musiało to być wielkie i obronne miasto,
gdź Krzyż Sędziów mówi, iż wzięto w pokój, że missyjski
Lais tak był zabezpieczony w swoim mieście jak Sidon, w Krzyżu
(1) Viderunt populorum habitantem in ea absque ullo timore, iuxta
consuetudinem Sidoniorum, securum et quietum.

Po Sidonie (2) było miasto Tyru najdawniejsze z Fenicyjskich.
Nazwisko Tyru nosiło dwa miasta, pierwsze było zdobyte przez
Nabuchodonozora, drugie przez Aleksandra Wielkiego. Krzyż = Kur-
cuz mówi (3): „iż dawny porządek tego miasta i całe gminy
„iego fortuny, wzięty go stawiamy w pokój; iż było
„zabrane przez Agenora, i przez Stuzi czas było pania nie-
„tylko moga sąsiedzińskiego, lecz także masyjskiej mory, gdzie
„iego okręta dostali się do taty”. Wspomina także, iż gdź
Alexander opowiedział postom Tyryjskim iż chce wnieść do
nowego Tyru dla cześć ofiar Herkulesowi, ci mu czas
odpowiedzieli iż się znajdowała świątynia Herkulesa za mia-
stem, w miejscu zwanym stary Tyru, i że tam może dawne
ofiarę odprawiać: rozniewany ta odpowiedź, Alexander,
obległ nowe miasto, i zdobył go z łatwością i gminę.
Co za widok dla świata nie przedawiała półkiny Kartagina
nazwana Wielką! Podług pomyślniejszego mniemania była ona
kolonia Tyryjska; co potwierdza Polyb (4), mówiąc, iż
corazwie poszły Kartaginacyjczynie do Tyru ofiarę bogów
oprowadziły.

To miasto było tak wielkie starożytności, iż Appian w historii

(1) Jud. 18. 7.

(2) Strabon lib. 16.

(3) Quinte-Curcius, lib. 4. cap. 4.

(4) Polyb. legat. 114.

nowe pamielki wyraza się, jakoby Fenicyjczycy go zbudowali
 na 50 lat przed wzięciem Troi, Czebursz to podwójnego w swięty
 Kronice; lecz różne są zdania między autorów: Pader
 Kulus Klodzie czas powstania Kartaginy na 65 rok przed zję-
 ciem Troi; Justynian na 72; Pit-Diniusz na 296 lat przed
 wzięciem Troi. Dobywszy resztek istniejącej góry o piekasz
 miał do miasta Fenis.

Tuteż ulrymnie iż to miasto było zbudowane roku 144 przed zję-
 ciem Króla Salomona, co miasto przysiężone roku 868
 przed narodzeniem Chrystusa.

Ze Dido nie była założycielką Kartaginy jest pewną rzeczą,
 ona bowiem była wdową po Sychem i ginęła od króla
 swego brata, udana się z swą siostrą i kilkoma towarzyszami
 do Afryki, gdzie założyła miasto, zwana Byrsa. Na tym
 miejscu istnieje dożytkas miasta zwanego od Chryzestian Pocca
di mastanaces, a od Afrykanów Almenara.

Miasto Cyrena w Afryce było również stannem przez Battusa
 swego założyciela, przez swych symulacjonistów i filozofów.

Miasto Syr założone na nowo za staraniem Aleksandra,
 podniósł się, mimo Justynian, do swego dawnego stanu,
 a następnie powstał Tyryczytowie zwaną królestwem między
 ludźmi do Afryki, których miasto Ulitki założył. W tym sa-
 mym czasie mieszkający Peloponem, wyrzuceni z swych
 siedzib przez potomków Herkulesa, założyli miasto Megare.

Nie można wątpić, abyby do miasta i były inne, których
 imiężanie niepodobny było, nie posiadaty pewnych oznak
 swego pochodzenia, czyli to przez bracię, czyli przez cesi

opinioną, przynajmniej zatwierdził, czyli nakazuje przesyłać genealogię
królów; ponieważ historycy zgodzili się, że ^{z Memphis} Memphis
w pierwszych czasach było państwem i miastem, może
da tego, iż ziemia nigdy nie była zaludniona, miasta więc
są rozległości krain sąsiadujących. Pliniusz oświadcza na samej
wyspie Cypru dziejów królestwa (1), a mówi o Iberji, który
w niej sto dwadzieścia królestw. Kiedy Indjczycy, mówi on,
nie posiadali żadnej własności, byli bez obawy i zadróżeni,
i nie mieli innych niebezpieczeństw, jak tylko drapieżne zwierzęta.
Ten który najprzód przynosił i sity w ich prostocie,
nie posiadał, był panem innych, lecz z czasem powstała
ludzie pomiędzy sobą się przykładać, tak jak dawniej z
zwierzętami.

Nie daliśmy się zająć wiarę tym wielkością i gwałtownością
pierwszych budowli, gdyż mała liczba dotychczas opisana
nie była żadnym innym wyjątkiem architektów; opisanie
Herodota (2) budynku króla w szkole na rozkaz Amasisa
króla Egiptu uchodziłoby za bajkę, gdyż piramidy,
które do dzisiaj widzimy, gdyż obeliski przeważnie
na rozkaz Cesarzów do Rzymu nie były przekomparowaniem
Dowodami które żadnej wartości nie przypuszczają.

Miasto nazwane przez Xenofona Media, które miało być
pokoje w pobliżu Babilonu, miało mury z cegiel
kłębami spianych, a te mury były do stop szerokie, i
do wysokości. Mury Larissy nad Sigrem miały ~~były~~ dwadziecie.

(1) Plin. lib. 5. sect. 35.

(2) Herod. lib. 1. Clio.

z białymi, lub indyjski, wznosili im świątynie, tworzyli cesi religijna, i ustanawiali wroty i ofiary.

Egipt miał stawne świątynie, mowitomy inż o byty Kłosa Wa-
bilon w łacie zamierat. Kozioł Dianny w Eferie byt naj-
stawniejszy w Azji. Niektórym się wroto inż byt przez
amazonki zatwory, lez Pausaniase uderzynie (1) inż podług
bradyni byt wroty z sypym bokyszerem z nieba zestany.

Greya byta rownie świątyniami napetrisana. Tu się znajdował
Kozioł Apolina w Delfach, minery w Atenach, Cerey w Eleu-
zynie, Iowisza w Sparcie i Elidzie. Pliniusz donosi, inż
pomiędzy Arabiami same miasto Sabota posiadało egzedacie
siat świątyni w formie okręgu. Zabobon grecki wskiost inż
także wroto w tej części Artury, która, niekto, Greya nazy-
wano; i chociaż Gallowie dobywali swa, część w najciemniej-
szych zarostach, gdzie się jednokto inż także świątynie
posiadali, gdy Gregoiz Tours (2) wkrainknie, inż Krotkub Krol
niemiecki spalil w Owernii świątynie VASSO zwaną.

Zpynasem wroto się trafia areby świątynie sprafanowawani
byty, albowiem polityka i religia razem się porzadziny
do wyznaczenia byty pamiatkiow świdenni i wianary/konem, ze
się z powodu areby inż nie staci obzypdzieniem ludow,
czasia, areby na siebie quies bogow nie siagnaci. Dla-
tego to Persowie, inż świątynie w Greyi zniszczyli, siagnaci
na siebie wieczna nienawisc tego narodu.

Izeli się przemiesciny w wazny Alexandra i Platomenszow, a
nawet ifore wypraj, izeli sobie wystawiny stan swiata na
owczas, gdy Moxezy pisat, nie biezja melna nakuzas wroty,

(1) Paus. lib. 4. messen.

(2) Greg. Tur. lib. 1. cap. 30.

araby i ichy kolwiek, wiadomości o świecie nie miało, chociaż na
 pierwszym zapytaniu, istniaty przypuszczony bradinger tak znowy
 liaby miał i świadcy, które nosity kramiona budyg zgotkow
 i świecy brwatosei, sama nawet religija pominus świecy niedo
 skonatosci opabrywate w przedmioty do utokenia dzieiow swie
 ta potrzebne.

Ze tego mam stuzność wnosić, iż pierwsi historycy nie pisali
 lellkomplnie, a i że sama nawet krajka doprowadzita nas
 do poznania prawdy.

Druza rozprawca

O pomnikach stekacych ka pomoc pierwszych historykowi.

~~Ważne dzieło~~

W moim pierwszym rozprawie nad tym przedmiotem przypuszczam
 ochotnie niemiama o czasie, w którym się wskreśto wypracanie
 pisma, i byłoby wyprawadżitem wniosku, że przed mayeszem
 najpiękniejszą cześć ludwio żadnego pisma nie opata, i że ta
 przypuszcza zdziwota byle zamieszana w ich dzieiach, i w gene
 alozji ich bohaterów i bogiow. Duz to nie przypuszcza, araby
 pismo wreszcie nieznanem było, i araby Mayesz nie poradat
 wżnych stekarów, które się w rodzinie wyprawadżity krajowemty.
 Książka Enocha, Ioba, i wiele innych w Biblii wyprini autkowanygty,
 naprowadzaja nas na domysł, iż wiadomości liter od najdawniogty
 stekach cesow pochodzi.

Wskazywatem więc, iż starożytność nie była tak bardzo agotowana,

x historii, iak się nam zdaje, i że oprócz Diccion zachowanych
znajdnie się iżese pomniki autentyczne napisane przez chrześcijan,
któremi starożytności jest otwierona. Najczystsze i najczystsze były
pomniki te, były i spiery, labirynty, miasta i świątynie,
nad temi postanowieniem się w pierwszych wyprawach. w
niniejszej będzie miało miejsce gajmowa ^{prasa} ~~skazy~~, Kolumny,
ofiarę bogom wyznane, i handel pomiędzy narodami.

z tego względu historycznego okaze się, iż wskazywać spracznicy
są wypadki ^{piętnastych wieków} ~~zachowały~~ się w pamięci ludzkiej; i że nawet
z doniesień bieżących niekiedy prawdę wyprowadzić można.

Łosagi zachowania, pamiętali były których wystawia, i więcej
miał przedmiot którym są poświęcone: był to piękny
sposób wyrywany w pierwszych czasach (1). „Pierwocy, mój
kochał madości, strapiony zawieszony Szwajcercy, syna swego,
„kazał podług niego wyobrażenie ukłonię; odtąd zakazał go
„kreślić iako Boga tego który iako ofiarę zmart przes
„nim. i ustanowił mu pomiędzy swymi domowinkami
„czci i ofiarę. Ten kochał zakazał się ukłonię, błąd
„umawano za prawo; hic error languam lex custodibus est:
„a kochyżera były ~~opracowane~~ ~~krecone~~ na wykaz księkat;
Tyrannorum imperio celebrantur figmenta.

Chociaż batwochwalsstwo jest nowością, w porównaniu z praw
dzwina religii. która gawsze była i gawsze bwać będzie,
nie podpada przecie żadnej wodpliwosci, iż iżese przed po
topem istniało. ludzie próżni i dumni nie będą kontemni
x kochał mych holdów nieścisłych prawdżiwym twórcy

Wszystko obce bogom wyobrażamy pod oznaczeniem postaciami. Ati
 wzmianka w Erodzie (1) iż Bóg gahakwat nierzemni wyobrażone, i
 wszelkie przedkłamienie tego, co się, na niebie: zjawi zjawienie,
 jest więc to dowodem, iż ten zjawiony panował pomiędzy ludami
 sąsiedzkimi Izrael, a szczególnie u Egipcjan, od których chwał
 Bóg araby się tego lud różnił. Nie pokazywał im te nierzemni
 z samych niebie, lecz byłko gahakwat im czesie oddawał,
non adorabis ea, neque coles: gdyż imariny nie byłby Muzesz
 Cherubimów na arcy pomieszczał; Salomon nie byłby ich
 wyplawit w świątyni pańskiej. W tym bowiem air idem air
 drugi nie mierzali czesie kreteński i jednostajny, winny
Królowi; tym mniej ich ubliżali, gdyż rydki pożewnie innym
narodom, nie wyplawiali im sobie zmyślowo; Muzesz zaka
 zył im byłko z tego powodu porazów, araby pielkose
wyplawienia nie wypłata tydki do niebie tego świekiego
luda i nie naprowadzila ich tym sposobem do batwochwala
stwa.

Autorem poglądy nie sądzić; a Tait chce nadwładzić ich
 powagę, oddat im do zaprzety świadczeń, iż Egipcjanie
 ubóstwiali nie zmyślowo pod wymianem krzypławia,
 gdyż tym czesem rydki byłko jednego Boga w duchu czesici,
 i wszystki były za batwochwala uwagali, którzy go sobie
pod postacia ludzka wyplawiali (1): Aegyptii pleraque ani
malia, effigiesque compositas venerantur: Judei mente
sola unumque Numen; intelligunt profanos, qui Deum
imagines mortalibus materiis in species hominum effingunt.

(1) Tait. hist. 5.5.

Pracowa do skutku zaklęciowska nie wpadła ani razu, lub wpadła
należna była, i se pierwsze wizerunki feternych bogów mogą
niezapobiegane były: lecz przeto nie mniej się wyprzeżył i
widno strzępłowania, widownia. 4 przekalku przedstawiono
sobie pod zmykaniem kamieniem (1): Incommutabilis nomen
lapidibus et lignis imposuerunt. a uceli najpóźniej
kry bogów kochawicki wiany daci mokrany, jest podobieństwem
iz kamień wykładany w Betel przez Jakuba mógł być
pozdkiem były tak ostawionym kamieniem, który Boetyles
nazywano: mniemano iż one są okrywane, przypisywane
im wyprzeżnie, i pozostawo je pewnym bóstwom.

Pomiedzy dawnemi Grekami, mowi Pausanias (2) gaszpowaty
mniemobione kamienie niepoc posagów, i odbieraty holdy bogom
należane. w Bocoii czono kamień zamianst Herkulesa, w Tes-
pii zamianst Kupidyna, w Tebaach zamianst Bachusa; a Hero-
dus ubietywiał iż posag Wacery i Plafos nie był zpowiad.
Kto iako byłto kamieniem w Kyzotacie kopca byłi piramidy.

S. Klemens z Alexandrii uważał iż na do kamienie lazo
olej, i se ten zmyczay mógł podobnie iżerze do Jakuba (3):
Lullit lapidem quem supposuerat capiti suo, et erexit
in titulum, fundens oleum desuper. Czyniony w Odisei
iz oblewano kamienie, na które wrodowie siadali dla wy-
nienia sprawiedliwosci: Alexander skropił olejem grób Achile-
sa, i potoczył koronę na do niego.

Te kamienie znajdowały się iżerze za czono Amoba, który
pomiada, iż przed samym nawisaniem się sam je erxit, iakby

(1) Sap. 15. 21.

(2) Pausan. lib. 7. (3) Gen. 28. 18.

inko, bozka inole w sobie zawieraty (1): Si quando conspexeram lumen
bradum lapideum, et ex olivi unguine solidatum, tanquam
inesset vis presens, adular, artabam.

Ten Kuzeray szanowny w namafjetaninie przez patriarchę Takuba,
był sprowadzony w pogrzebie, dopiero Chyngsi airtus na nowo
go wzniebinto.

Szukałta yzbiarska ma byćz iszszed dawniejsze; poniewaz wyplamy
w Eclodie (2) iz ty chiano abudowci przybytek swiadcalwa, Bieg
podurkanyt kramieslnikow zdolnyty zairc sie tak korszlowyunt
drictem; Besceel i Oliab byli obrani do wyplalezicnia i wytko
nania tego wyppelkiego, co szukałta udywiec zgota stobem, esobrem
bronrem, moziadzem, marmurem, dragieni kamierianii, i roz-
remi dozewa rickarianii.

dey niezgrabne przedmioty pierwezego batwochwalsstwa okazyia,
iz ten pieltky talent tytko zywolna wstzewat sie, pomiedzy
narodami, i to tez dowodzi ograinuzenie wielkow awzesnych.
Widziaw bozwa wyobrazane pinaktem dozewa. Utery mnia, iz
iz poradktrwe boryszose Dianny z Eferu tytko pinaktem wiagzu
byto wystawionem przez Amazontki, Plinusz zas dowodzi iz
nim byt pien winogrona; tak Dalece szukałta byta niedostawater.

z czasem atszpatcano dozewa i kamien, a iakk moni madrosz,
szczynosi yzbiarszow powierszyla w umyśle niewiadomych do
czesi bezabotna (3): Proveit ad horum culturam et hos qui
ignorabant artificis curia diligentia. Pausaniad moni o Mer-
kurym zdozweno w swiadcyi Poliadu, ktoren smiat byćz przez
Cathrysa wytkanionym. Apolo Sosyptki byt przeniesiony przez

(1) Arn. lib. 1.

(2) Eclod. 31. 2.

(3) Sep. 14. 18.

Josiuszka z Scheunji do Rzymu.

Oskarżenie się z wiary Babilońskiej, iż cęta sturpa ludzkom do
piemszego wrytku; Pliniusz mówi iż dla tego że Towisz Kapito-
liski Fortwinnisza byłko z gliny byłt ulepiony, musiano go do
czasu do czasu portacać.

Nie może być, aby wrytek Kruzycerów byłt w owym czasie
nieznany, gdy Maysz naslepinałym sposobem do Hebrzejzłom
piewania: Vidistis abominaciones et sordes, id est, idola
eorum, lignum et lapidem, argentum et aurum quod colebant.

(1)
Posąg Kruzycerowy apolina w pobliskosci miasta Korony w Beccii,
wchodził za lat dawny, iż miemiano, iakoby przez argona-
lino byłt poświęcony; posąg Towisza spartanskiego, iwinie z
Kruzycerów miał byćt dziełem pewnego Learka z Reggio, Rhegium
julium, który byłt uczniem Dedala. Tak więc przedmioty bat,
wznowalstwa po różnych krajach rozproszone wskazywały przy
najpniej czas swego istnienia; swych swion, a to przez
iż dowodami pewnemi, po czasie zachowana pamiatka:
piewnaw Religia, badać zawsze najswietszego bradynę, prze-
chodzita starannie do pokornosci, iest więc zawsze
czasie Bogów silnym zasitkiem dla decyzji,
Równie przyczynity się ofiary Wrogom czynione; czyli one
z pokornosci czyli z prózności pochodily, zawsze staran-
nie zachowywane były, pokazywano je ciekawym podro-
zniczym, którzy bym samym naukali się wiedzy o czasie
i o przyzynie ich brwania.
Zapewnie pochodzyc ten zonyraz powrathow do Hebrzejzłom.

(po wyjściu z Egiptu)

Idy ~~Mojszesz~~ przybytek Bogu wystawit, ofiarowali diaraba Israelu i
 narzednicy rodzin swoje dary ~~panu~~ (1): Obulerunt principes
Israel et capita familiarum ... munera coram Domino. Kadziel
 nie Konego i jego wyzka byly w obrazie blaszki potraicane
 i do oltarzja przypozynane dla uwieznienia pamiatki ich
 zkoszcu: brwi Israela byla poswiecona w przybytku paistkim;
 a w swiatyni przechowywano mame i rozseki arona,
 ktore oznaczaly te cuda niesmieralnosci, ktorezy najzdien
 byly.

Poniewaz nie bylo bazyliki, ktoremuzy ofiar nie czypiono w
 fazyryjnym przekonanin ^{dyname} pomocy od niego. podlug
 Herodota (2) byl pierwszym Giges, ktul didyi, ktory ofiary
 czypit w swiatyni Delfickiej: wiede miest miato dam
 swoje postore, gdzie ich dary przechowywano. poniewaz te
 podarunki bardzo kofabowne byly, wiec trafialo im, iz wrostlo
 Kniarata sobie ich przytaszczali ktory o swoim etawie nie
 dbali; lezy dzieci zachowaty przyprawy iniona byly tupejzon.
 Czesko poswiecano dachody catoroczne; a Grezy nazwali to
 rot nabuczias ten w swiatym, ΕΤΟΣ ΙΕΡΟΝ, z ktorego dzynianie
 bytko niewone przyeli Ver sacrum. Podlug Herodota, byla
 w Babilonie poswiecona cena, ktora macedne kobiety zjonyz
 wzredczensko odbieraly, bogini Menenze; a te zelaywosa
 byly powszechne prawie na całym wschodzie. Zapewnie
 ten bezwiedny gnyczay zmusit Mojszesza do zakazania
 areby ten gnyk nie byl oddawany do swiatyni pana (3):
Non offeres mercedem prostibuli in domo Domini Dei tui.

(1) Num. 7. 28 Num. 16. 39.
 (2) Her. lib. 2. Clio.
 (3) Deut. 25. 18.

Tak znaczna liczba tych pamiątek różnego rodzaju nadawano
dzieję przedmiotów historycznych: z napisów, a czasem z samego
brzołki może się dowiedzieć o różnym wypadkach. Grezka
sama była gawazge księży, chwarta, a Ciero dodaje (1)
mówiąc o Atenach, iż za kradzieży krosniem można było
na dziecie nabrać.

Stawne zdarzenia były wyobrażane na poddawany posagów,
brój nożów, otwierów, purdyków, w swiadectwach; a można prawie
dzieci z starożytności ciężkim cetera historycznym malowali, z powst.
ku wyprawdzie niezgrabnie, lecz pokrętny z wielką delikat-
nością.

Historyczny posag był dostatecznym do ostarwienia całego kraju,
i do zwabiania ciekawych: dowodem tego jest Kupidon, da-
wany przez Praxiteles pewnej nieślubnej, której było
stawy Tespianom siedmiu. Król Demetrius był przyni-
miony odłączyć od oblężenia Rodu, a to z przyczyny
iż przypuszczał był atak z strony stabej, i nie chciał wy-
stawić na niebezpieczeństwo popuszczenia posag stawnego
na murach Talyza, której piana uwazona była za
najwyższy bytujący szlachki.

Na wyspie Samos zachowany w archiwum krajowe w ka-
pliny Junony; miasto Milet w Jonii posiadało tak znaczne
liczba posagów, iż Alexander sławny się jego panem,
zapisał się (2) gdzie się podiaty rannona był wielkimi
mekim, gdy pod parowaniem persów zorbawali.
Dawni Grezy byli tak chinni pokójświecienia stawny, jnego

(1) Cic. lib. de fin.

(2) Plu. Apoph. caps. 17. paus. lib. 1.

inilnia do polunności, iż z największym staraniem zbierali
 historie wszystkich, w im się przekraczało; nie było prawie
 cyfrowiska iakiego kolwiek budy inilnia, któryby nie miał posagu
 w Ceramitku. Curodo wyrażano te posagi lattem sposobem,
 iż nosity na sobie charakter osoby i przedmiot który dat
 przed do jego wnieśienia. Posag muzyka Eunoma widem
 z dotkron miasta w wielkiej Grecji, miał szkaradek na
 arpie, na pamiatke tej która podczas igersyk zasłapita
 miał istoty ofowym. Plutark mówi (1) iż posag Beroga
 Astrologii. Były to slyt znane ~~quosdam~~ pomniki, azeby
 w zapominanie pójsc mioty.

Pótniej nastadowaty dotkrony Grecji; i z bogacty iż iż spic-
 szynami. denz wprzod im Przym nad Aaga tryumfował,
 posagi bogów poświęconych w gajach, były a Dygwa lub
 a ziemie gwardionicy; Curo nawet wspomina (2) iż posag
 Sumana, który in gwardował na fracji zwierzchni do
 wirza, byłko z ziemie był ulany.

Gdy Luciusz Murnusz zdobył: spalił miasto Korint, Przym
 Koszykat z idney części jego piaknymi pomnikami, które
 mu były stany poświęcany. Krot Attal ofiarował nademuzas
~~szóst~~ szóst set tysicy groszy srebrnych (3) za obraz Wahnusa
 zdiatany rłka Aristida. S. Murnusz który in zupetnie
 nie gnat na malarskie, myślał iż den obraz iakob Luciusz
 enob w sobie gawista; odhrnit więc podana sume,

(1) Plut. de quaest. Rom.

(2) Full. de Divin. lib. 1.

(3) Jeden grosz srebrny sesterceus (sestercius) gawierat sobie sześć groszy polskiego.

i postat obczy wazy z wieloma inuemi starozyposcianu
do Rzymu: przyzem okazat swia, niewiadomosci, mowiac
do pretora nege obratu, iz gdy gajna, bedzie obowiazany
inne nalo miast oddac. pliniusz mienim iz ten obczy
Bachus, byt pierwotnym cudzozemskim malowidtem,
poswieconym bogom Rzymskim.

Pharmakha gdatem przeszytych zachowywata sie latwie
przez otwarz. Noe wychodzac z arki zbudowat otwarz (1):
Aedificavit autem Noe altare Domino. Gdy Sathub zewant
pochay z Labanem, wyslanit kupa kamieni dla pokypomi-
nania tego aklu swym probunkom: najtalwiejszy i naj-
bardziej wyrywany pomnik, ktoron pokonye Isakie nastla-
dowat, gdy w korycie Jordannu kamienie wytorzt: (2) Gdy
warza Dzien was sie, zapytanie, mowit on, co oznaczaj
te kamienie, powiedzie im, iz wody Jordannu wyschly
przed Arkha poswieconego pańskiego, gdy przez te wiatki, sie
popreparowata. a te kamienie dla tego sa polowane w tym
miejsce, arely stowaly Dzieciom Izraela na wiezpa, pa-
miatke.

Ten konyeray tak bardzo sie pomiedzy ludami wyzgodit, iz
z nie mowalby ktoryc otwarzow powystawianych. gdy
Izraelici obam Kananeizytkow, Amorezow, i inne narody
wytkate napadli, znalzeli u nich poswieczone wresz batwo-
chwalcstwa, gdz byto im pozwolono pomporaca ich otwarz,
potamci ich posagi, pomyciac ich gane poswiecane, i
popali ich wskryplkie berypiera: (3) Aras eorum subvertite

(1) Gen. 8. 20.

(2) Jos. 4. 6.

(3) Deut. 7. 5.

et confingite statues, luvosque succidite, et sculptilia comburite.
 a izeli dany miar Prokopowi w jego historii Wandalow (1),
 pokostawiali te narody, opuszczajac swoj kraj, najady ktore
 dowodzily ich niuzpe, a mowio Josua: Nos fugimus a
facie Josue latronis filii Nave.

Josue chiat bog walpiewa podchlebie Krzymianom, gdy mowi (2)
 iz nie byto wolow tydom rabowai swiatynie bogow oz-
 drystych. wszakze wiedziat iz Bog to nakazat (3); a
 pokony Dawid nie stawiat sie wrywai ztola zdobytego na
 bokozpierzach Amonitow na korone dla siebie.

Otkazow przepozny do Kolumn, ktore miaty bydz najbrwal
 zyciu pomnikami. U Hebrzejczykow gwardowaty sie prawie
 we wsrystkitych mtosciach; oznaczaty takze granice prowincion
 i paustw: swiadkiem tego stawaia Kolumna wystawiona przez
 Sokrussa w przybrymym Korintkim, dla odznaczenia lonie ad
 Peloponnetu. Cyrus postawil Kolumny na granicach Figji i
 Lydi; bez samo wryzylki Persow na oznaczenie okregu
 miasta Magneti.

Pisano na Kolumnach prawa i zwyczaie krajowe; nie wi-
 dziany bytko Liturgy, ktory sie nie chiat podac temu
 zwyczaicowi dla przymszenia Laudemoirykow do wzglenia
 na prawo; prawe wyrystych. Na nich pisano przymsie-
 za i bralkady: a podty Fucydida byt ten zwyczay w
 powzeczonym wrypianiu w dolinach Olympu, w Attyce
 i na pitwyspie. Na wyspie Kreie byty napisane na

(1) Proc. in Wandal. 1. 2.
 (2) Jos. Ant. lib. 4. cap. 8.
 (3) Par. 20. 2.

Kolumnary obitadki zachowywane przez Korybantów przy muzyce.
stosowały bogini Cybele: Diodor Sicilyjski *rozprawa o*
Kolumnie wyprawionej na cześć Tyta i Orysa z najpiękniejszą
literaturą starożytności Egipcjan (1). Tak więc dawaty się wszędzie
czytelni dawne dzieje w charakterach bractw. Imiona były
pozostatkami parazyfraz: przesły w piękne wieki, a znowu
znowu ich tradycje ukształtowane.

Gdyby nawet ludzkie nie rozkwitały w ukształtanych gwiazdach
z samymi tylko ciętawościami, byłyby do tego przywiązane
przez handel i wojny: a te dwa sposoby dawidgenia i
o wypadkach w krajach zagranicznych, rozstrząsany braki
pisma.

Za czasów gdy dotąd Sodomie zamieszkiwał (2), istniał u niego
niepewny handel łowcami, a nawet srebrem, ponieważ Abra-
ham kupił ~~1000~~ nabył za 400 srebrników prawa pogrzebania
Sary w polu za miastem Hebron: przytem można u-
względnić na sposób, jakimi nadezyszał urody zawierano. Targi
odbywały się w przytomności ludzkiej i starszych; zaproszono
całą wspólnotę i odbierano rezy: przed wyjezdem nie
widziemy żadnego śladu pisma. Turek zapewnia, iż
wspiera go jego zdaniem istniał grób Sary wraz z grobami
patriarchów: iż matronki: te dzieła były z marmuru
i ich najpiękniejszą wypracowane.

Sprzedaż Turka przez braci okazuje istniały handel pomiędzy
Izraelitami i Egipcjanami: (3) viderunt Ismaëlitas viatores

(1) Diod. 1. 2.

(2) Gen. 22. 10. De Bello. lib. 1. 5. cap. 7.

(3) Gen. 37. 25.

venire de Galaad, et camelos eorum portantes aromata et
 resinam, et stacten in Aegyptum. Wszystkie te Kozgenia były
 Kozpłowne i pobyżebne, i od nagozlegleiszyc ludia Kupowane.
 Nauzany sie z Jeremiasza, (1) iz Kozgenia Kraiu Galaad były
 dawniej bardzo braowane, i ze Egipcianie wzywali ich do
 lekarkw. Rodzunki i gumma Sirji były znane w Grecji i
 Lacinnichow; a z wielkiej chwiznia, zbierano krople ciekawe
 z drzewa miodowego, oznaczone tutaj stowem stacten. La-
darum Libii. Arabia i Cypru jest lictia zyzniona, ktora zbie-
 rano ostrzobnie zianka z Kozgeniu, lub creszac zezebianem
 Kozy rapetione temi ziankami, lub ozgentniam listki i kwiaty.
 Nandy Afryki zaiendykie Sirji Syptom mybuzem moza
 srodziemnego były znane w starozytny Lothophagi, poimany
 sie zypoty owocem Lotus, bardzo stardkim, z ktorego robiono
 penny srodzay inna smaltu miodowego, w ktorym twarzycze
 Ulissa były przepiennosci znalizy, iz trudno było oddacie ich
 z dzy skoliny.

Podczas grodu, udawano sie ze wplyskicy Kraion do Egiptu,
 dla ukupowania zybka; nawet braiad Jurefa odwidzali z
 tego powodu ten Krai.
 Handel wzrzedat sie daktze po za moza; historia arki nauzyta
 bez wadpienia robie ukrca. Fenicyzycy moza uchodza za pier-
 wzych, ktorey na moza srodziemnymy Kupczyli, i historya
 swego Kraiu wpradnie wskiazali. Dzie tytko sie po bogactwa
 udawali.

Floata Salomona (2) w potuzgeniu z floata Krila Hiramia zeflowata

(1) Jer. 46. ii.
 (2) Reg. 10. 21.

iakoby wspaniałej Sycylii analizie, iż wspaniałej wojnie greckiej udawali
 się do nich na naukę. Poręczył między Pitagoresa pisał, iż
 ten filozof nie był w Egipcie i Arabii podróżował, lecz
 także w Indii i Chaldai, gdzie się nauczył najwyższej
 wszechświatowej filozofii; nie można bowiem wątpić o wielkiej
 mędrzacy przetrwałej nie wyjęli z ksiąg swiadcząco to u ist
 nącej przetrwałej mędrzacy; w nauce moralnej; Periklem utrzymuje
 to pisał, przetrwałej mędrzacy (1): Quis poetarum,
quis Sophistarum, qui non de prophetarum fonte pota-
verit? Inde igitur philosophi situm ingenii sui rigaverunt.

Jakiś próbnik przedstawił przez siebie czas w którym
 mieszkał, zaskarżeni tam dowiedzieć się widzieć w
 przetrwałej. Te dowody przetrwałej zoyca na fym, i przetrwałej
 Kudzaty zapewnienie historycznego podróżnego.

Można więc zapewnić, iż w przetrwałej wielolet które przetrwałej
 Dity Maypessa zmartwych wstania 2553, zachowała się
 przetrwałej wyprawy przetrwałej. In scem rozprawy
 dawne przetrwałej, dawne przetrwałej, przetrwałej, które
 po różnych miejscach istniały: a przetrwałej mogła się
 przetrwałej, iż przetrwałej wspominać przez tego przetrwałej
 dziejopisacza świata, było przetrwałej przetrwałej.

Potrzeba jest uważać, iż gdy ten wielki przetrwałej
Pentateuch pisał, Hebrajczykami byli dziełkami i niewiadome
 mi; i że przetrwałej nauki im dawany, przetrwałej wielką
 przetrwałej ten białochwałstwa: zamieszkałymi przetrwałej ad

(1) Apolog. cap. 37.

dawna kraj batwochwalczy, gdzie prawie zdążyli stępa niewola.
nie jest dziwna, że się w nabrali smutku do pamięci wiary,
ponieważ odpowiadają im jemużowi i podobnie im i skłon
nościom. Możemy widzieć potrzebę "wspierania" im od tej
preparacji, przypominając im wyzstom zła ichności im podob-
ku i wspieranie obietnice przyrzeczone od Boga im podob-
kowi. Wartość takiego dzieła spowodowała go do wyprzeklinania
prawd i pamięty cieniów najeżytych i barozgłuszeń,
i do odwrócia tym co po nim pisali tego. czego im
nie mogli dowiedzieć tak łatwo od niego samego.

(1) Tak więc mieli pierwsi pisarze dawna bradym, że przez
wodnika: ten zdawia im im podobne prawdy powstę
w niepanie, lub z kasinami pamiętya zostaty; a
tak największe wieś bajecznych historyków opierała się
na prawdziwych dziełach przy Marzega przytaczanych. Mo-
żna by nawet dowiedzieć podobnie do prawdy. dowiedzieli
im swiętka barozgłuszeń sama przypiętazata historyka
Marzega, przypiętazata wieś jego dziełach barozgłuszeń lub
Merthurum.

Leży chociaż mała część ludzi zerkwata gromdnie wiadomości
prawdy i pokostata w przypiętazaniu do wody, chociaż całe
narody zamierzyły się w niewiadomości o prawdziwym
Koswie i oddaty im powzeczalnemu zepsuciu, ściem-
iednalk wyszei im bini dwowa wyprawa im dowiedzieli
ze w kardym kraj pokostaty pewne znanie na zna-

(1) Czas historyczny gęty na im dopiero z pierwszą Olimpiadą, która
przepada w czasie panowania Akariasa Kiele Indu w 200 lat po
smierci Sahmona. Wiedziemy tego ile historyka miała ist dawnijsza od
wysłubit innych.

Komitetowi oznajmow i ulj pamiatki zachowata sie: Kozypłati
bez zdejgi pierwszi zapjepisanye do obernay niemca nas z
poczkowien politykay, religij i wyznaniy, roznych narodow,
i do utrojennia diet. Kłoren nas zbyzanti.

Pravda

jest dusza i zasada wszytelnyj diacjone

W Kordaj historyj naybardziej pravdy wytkany, i to bez analoz
pominissomy; diacii sa bunicem dla nauki utwozonen, a Kłamstwo
samo przy in, nigdy przed miadem nauki bydz, nie moze. Ten
stawny axiomat, nie nie jest paktynoznyj nad pravdu, jest gton
nyj. pravcem historyj, Kłoren nigdy nie pominem bydz zapominia
ny. Ierch historyk zlyj dawgi gławka, ubraca gadnocy historyka,
iego diacii jest bytko romansow, faksyne bytkem historyj
wyobionem.

Ierch om in bytko mata kypa bledow wytkanie, mozna mu
prebawcy, mikh nie jest ad tego wyjedynow: lez ierch ego die
to sameni bledami jest napetajone, wawozka se, paktynow
niem Kozypki pravdy, Kłorij prawa sa gawpce myzwestone
& takta moza, iz brai ceta nasza tarkawoz. Morne podjacie
wprydelnyj pisacjow, Kłorij nad historyj, pravowati, w wyfony
gtonne klasy.

10. Pierwoga gawnom aukow jednowoznyj. Kłorij wyfi - bym sa
nyj gawie w Kłorij wyfony przy in, przy bawozne wydadnyj
se. Oni lami sa poratka bytych opy waw, a ulj awiadetwo jest
dowodow: oni lez naymniej trudnocy maia, w wywawozecim pravdy
wazytelko maia przed pucem ukryma, a ad iny bytko Kłorij,

na wyjątkowo dobre i niezmiernie dobre. Tymczasem wydarła się
im cześć, iż albo przez interes gminności, prawdy, lub uchi-
bię z niedbalstwa i zapomnienia: pisać zaczęto byłko po-
dług niepewnych wieści, przytaczano bandyż co się mówi, a
nie co się wydarza za ich czasów; nie są i tak byłko echami
dług jętkowej sławki stawy, która z jednolitego zamianem
tak prawdziwie i tak: Kłauiszesz agtosza.

2. Druga klasa wieści historyków terazniejszycy, którzy się
byłko na przedectwie współczesnych opierają: ci bez naj-
wiecej trudności mają w wyrozumieniu prawdy. Świadectwo
tych współczesnych nie zawiera iest miernie, zgodne jedno
zgodne, a cześć iden drugiemu, wyrażają się przezimie.
Potrzeba nie araby terazniejsza historyka zawsze z punktu
dnia kichlii poprzemota dla ocienienia wartości tych
świadectw, dla odzyczenia ich przy sa fatorszynie, i dla puzo-
dzenia ich iest iest w spuzeniwiaczeniu z dnie.

3. Trzecia iest skrociacelow, którzy układają opisy chronolo-
giczne, nazywane dawniej Kronikami. Ci zowimo w an-
torach współczesnych iak: w terazniejszycy czerpaia, iedy-
nie byłko najznakomitsze wypadki wstarczania bez zgła-
biania ich. Te zbiory nie wchodzą w zgodne skregoty, przy-
karcia byłko istota kazdego wypadku, n. p. bitwa wygrana,
lub przegrana, smiere monarchy etc i nie wiecy. Ci którzy
byli sposobem piska, najpewniej mają trudności do poznania
prawdy, jednolite cześć w tym względzie bładzą. Historyka
Kleinstra-palorkula nie iest iifla wstarczynie iak byłko opis.

rem chronologicznych i epistologicznych, wogólnie domniemaniu wyszani.
Prawnie Florusa jest opiewem chronologicznym, chociaż między
dokładnym iakti Welliusza, pomawia epoki i daty czyni
nie są oznaczone. Cicero nawiązuje, nas w jednym z pism
listów do Attika, iż Brutus, gadająca Juliusza, Cesara utrać
zbiór chronologiczny historii rzymskiej, sygnifika że ten
Kopułowy punkt nas nie doszedł. Nie można przypisać
araby te kroniki nie były bardzo wybitne do dnia
cienna historii były, Kłóty gadney o niej wiadomości nie
maia, lub do przypominania znaczący były o wyprawach
były Kłóty i o zjawie. Lecz do poznania gruntownie
dziejów, trzeba je czytać w autorach obcych, Kłóty
w najwięcejże przesyły uchodzą.

40. Czwarta Kłóta zawiera pisarzy prawniczych w zawadzie
historii rzymskiej, i były wzmianki zbiorów, Kłóty wydał
publiznie niejednemu opiewu aktów autentycznych i wyję-
nanych, które były przed zagubą czasu, które same są
w prawie oznaczone prawdziwa epoka, i adkryć nam przy-
czynę i okoliczności wielkiej kłóty rzymskiej. Kłóty tego
rodzaju nie zawierają, nie takiego jak mogło być, przedmowa
tam lekko myślnych gwarów, myślowej, choćby zawadzie, aktów
faktycznej lub widnie za prawdziwe ogółem, lub gdzieś ta
akta przez niedbalstwo przystawione, lub przez niewierność na-
podawców adwimione zostały, lecz gdy gadamy o tych bliźnich
o sobie nie zawierają, można je uważać iakti najpewniej-
sze dowody prawdy historycznej: takimi są n. p. drablaty

pakim, Depesze postów, listy monarchów i ministrów, testamenty,
Kontrakty ślubne, spisy trybunatów i oddzielnych prowincyj
państwa, akta zgromadzeń Kościelnych, kulle papierów,
wzrosty Krolów, raporty generałów, naczelników, itd. i in
starożytności, z pryncyplów, ani z nadymań z
wzrostu Kościelnych: o to są naczelniejsze źródła i naczelniejsze
są pamiętki prawdy historycznych.

Pracownik i niepodważany pisarz, który się tem pracami
zapracował, nie polubił, jak bykło, cierpliwością w skrypta
nim wspaniałych dzieł tego rodzaju, i pewnego rodzaju
bydła, rzucam do wstrętności; oni nie są historykami
bez regeneracji, potrzebni obywatelom bykło którzy chcą
pracować w tym zawodzie; oni nie są architektami,
którzy wstrętności w minach i górach kamienianych potrzebne
materie do wzniesienia budowli, innymi zaś zaspawia
starożytności, mądrego całego świata. Leibnitz w Niemczech,
Muratori we Włoszech, Rymer w Anglii, Duschesne, Gode
fray, Mabillon w Francji obogacił literaturę wielką
kierując aktem autentycznych i oryginalnych, z których
druciożądze wiele księgi odwrócić mogą do poznania
prawdy.

Terakmistrz więc historyczny ma dwa środki do poznania praw
dy: 1° świadectwo autorów współczesnych; 2° świadectwo
aktów autentycznych i oryginalnych. Znajdował się między
nas, gdzie lubiono czytać książki które zawierały prze
gólne pomieszczone opisy prawdziwych i awanturami

urojeniu; dyktowano im nowinami historycznemi: prawda nie
 była zupełnie by nią wygłuszona, lecz zawsze była ze-
 szpeczona klamstwami. Ten zły smak też usat: nowiny
 historyczne nie są więcej w modzie; one bowiem wypro-
 wadzają na miejsce tej prawdy, która jest duszą i pierwszą
 zasadą dzieł, wszystkie klamstwa i urojone powieści,
 które nigdy nie mogą być przedmiotami prawdziwej umie-
 łośności; ponieważ sumiarność zasadza się przeciwko
 nie potrafią prawdy. Byłoby to naderżnięcie przeciwstawieniem
 natury historyi, gdyżby chciało najzupełniej klamstwem
 do niej wprowadzić: w wypadku co nie jest iak nigdy
 klamstwa prawdziwym, jest im obciem; sama prawda
 stanowi ich istotę.

Rozprawa

o rzetelności historyi. (1)

Przedstawiać życie państw w różnych ich wiekach; rozwinąć przyczyny
 rewolucji, a postąpić tamże rozróżniać w wypadkach dzieł
 polityki i dzieł przypadku; odnawiać wpływ praw, i obyczajów,
 i wskazywać tego, co się przyczynia do osiuby lub dobroci naro-
 dów; wprowadzić w dzieł naukę, to niebiańska nauka, która
 oświeca umysł obywateli dusze i obracają się z doświadcze-
 niem wielkim; wszelkie królom szkodliwym panowania, obywatelom
 krajów gwałdzianą swiętą rodziną i swym mialkiem, wreszcie

(1) pisy: P. Tresselt profesora historyi w Królewskiej szkole wojsko-
 wej, drukowana w paryżu r. 1776.

ludzkim i tak być powinni: o to są przedmioty godne historyi,
takie to kowale i nie wyptynowia. Ona jest światłem
człowieka, zachowanie i działania i myśli, światłem prawdy,
życiem państwa, nauki i sztuki, obywateli; takim sposobem
wychował mowa-filozof historyi (1), wypracował naturalnie
człowiek jest ta nauka, i białe przekonany, że niewiadomości
jest największym przeszkodzeniem ludzkości, i że unicestwienie
siofle są z ewola potężone. Historia jest ze wszystkich
ludzkich wiadomości najpotężniejszą do nabywania, i
najbardziej użyteczną do obrabiania, utile dulci. Ona nie jest
tęż wielką przyjemnością i interesem; pod temi dwoma
względniami białe się starać ią, utwarcać.

Część pierwsza

Naszym naturalnym życzeniem jest wiedzieć. To życzenie
wzrasta z postępem naszego przynajmniej. Granice wiedzy
są dla nas niekiedy przed nami, gdyśmy już bliżsi im
staliśmy niż dotychczas; jest to dążenie Boga, aby
odkryć, i tak dalej nasz rozum jest wzrostem prawdy
przewidywać. Doznawamy, i tak ile rozum ga wzrasta jest
wielkim, niespokojnym, niecierpliwym, aby wyjść z
dzieciństwa, to jest, z niedoświadczenia; z niewiadomości.
Wśród nim się rozum objawia, szuka instynktowno po
granicach; a gdyby do darów od nieba otrzymanych, nale-
żać także szuka uprzedzić wszystkie swe niewiadomości

(1) Historia testis temporum, lux veritatis, vita memoriae, magistra
vita, mentis veritatis. Cic. lib. 2. de orat.

wstrzepnie swe siły miarkowaci, ^{spieszylibyśmy} ~~wstrząs~~ wielkimi urtokami
 do wleżtego zawodu miniełwosci! ~~spieszylibyśmy~~
 Nauka historii jest najpotasniejsza, do zapobieżenia nafręj
 ciekawości tak przez ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~ ~~historię~~
 miłośników, iakoby przez wdzięki które giną, są potajzone;
 ona sama jest wrzanie przez niezgimernose przedmiotów
 które przedkawa, zyciwe ten ajen strępnny, który się aż
 do nieskonczamności przęinika. Rozróżniam trzy rodzaje
 w dziejach, na które koniecznie wzręm swa uwagę zwró-
 cić musi; powstanie, wzrost i upadek państw; prawa, ob-
 rządy, i obękanie narodów; wrodo, wzręzienie i zaguba
 kunsztów i miniełwosci.

Rzucmy nasz wzrok na wielkie obroty, które nam historia
 w rewolucyjach państw przedkawa.

Obliczamy najpierw siwe krowiki najdawniejszego ludu, i
 iestem obęmy stworzaniem świata. Bóg mówi: na jego głos-
 sę przęma świat miosę, a ożywiecie wychodzi z podziwie-
 niem z prochu. W iednej rodęnie, w iednym ożywieciu
 widze niezliczona liczba pokoleń, które mają obępnai
 przęstępnai ziennę. Są się pomnożyły iak ziarka piasku
 morskiego, bez niewzjętne i wysypure. przęinoko fręwnu
 twiercy, niebiańska zięsta zapębatą pod potopem wy-
 słępnym i wysypem. Rozpęcaj ludępi odnowia się, rodęiny
 oddalają się, iakne klimaty dęinają się nad stworzaniem
 nowem i nieprępnaiami. Bóg obiera sobie naród, i wzdęji
 nim iakto Bóg, na najpniępnęj gnaki jego woli natura

nie uspokaja i zawierza swóy bieg dla postępowania go cudo-
mi. Stosnie wprzymnie wóy pokód, moga się oddzielać,
weli się taczka, cete wojska ida w ~~rob~~ rozsyłkę wka jednego
cstowicka który mówi w imieniu wszechmożnego. Takim
sposobem daie Bóg poknawai swiatu opiekle, która Hebrej-
szymom wycza. Ten naród est gadziwiciaryst, potężnym,
zwycięskim, gdy go ego pan za wierność nagradza; ink
czemnym, słabym, niewolniczym, wotga się w podłości i
chydzie, gdy się oddaie swym bezwładnym niezgodom.
Nakoniec przeszedł sinara w farych gbródniach: iest rok
prorozony; Bóg zstąpiie na ziemię; a na przedkuch
swiatyni dego narodu, potokyt kamień wcijetny nowej
religii, przeciwko której skruszyły się potężone panania
tyranów. Ten Bóg i cstoniwa, którego życie iest tanem
chem cudim, iest oskarzony, spotwarzony, i potępiony
na omiere od skrudniczyń; wytriewa ducha iako Bóg,
ego wprzymie umieracie, w najokropniejszych mezar-
niach, a swiat cety wiewy w niego.

Podczas gdy Bóg widokhnie wyptarza swóia pierzeć na
de wiewne dzieło, kienie skrytym sposobem zdargenia-
mi rozsyłki swiatu. Pod przewodnictwem opatyznosci,
następnia państwa jedne po drugich tak iak potokhniał.
Podobne do individuum wdzaj ludzkiego, przechudza
ludy przez pewny wdzaj dziecinstwa, wznosza się i
upadaie. Dużone cesarstwo Babilonskie, niżury przesie
Cyprusa. Personie prawie nieznan, przed tym zdobywca

stała się pierwszą podlegą świąt. Maty ciężce grecki, mto
 dy wojownik podobna im. Wszystkie narody zdają się być
 dlatego na ziemi, szone, aby się iak wyzsta nieprzy-
 iacielskie wzajemnie nieznają. Kolejno zwycięży i zwycię-
 zone, ciemione i obiarzyciele, przedstawia widok niepa-
 twożni ludzkiej. Wszędzie upadek obywateli zapowrada i
 pociąga za sobą upadek państwa. Jeżeli się zwyciężyciel
 x wchodzi na zachód, sprowadzamy w krajnie Europy, dżew-
 ko zadowolnie się ubrzymiarem, coraz bardziej się wzmacniając
 które raptownie smeni gąziami najodleglejsze klimaty
 obywatela, swia, głowę, aż do niebios wznosi, narodzi cały
 świat powinn ciemion ostania; jest to państwo Augustine.
 Gdy ten naród tak stany, powoż swiadosię swiody, cwał i
 swiody zbrodni, powoż obfermowa, swiody wiadomości, powoż
 panii swych zwycięstw, zstąpieniem politycki chet pat się,
 iż dyku królom krajom powstadał, i prawa prawie całej
 ziemi sadat, rozległy naród isłniał nieznamy; naród owie-
 cony i wykorzystany od wszystkich czasów, nieznamy w
 swych prawach, w swych tny zaiach i obywateli; naród,
 który po kilka razy zwyciężony, zawsze zwyciężony swe-
 mi prawami i obywateli podobit: takimi dąptami zasto-
 gnia Chinycy na podziwienie. Jeżeli dąpt krótki kró-
 zlodowcałym krajom potroży swiociem, spofrogerny z
 chum barbarzyńskich wydzierżawie narody, które się na Europe
 stawali, państwo Augustine potrożył; nowy powstadek
 wczaj przygotowania. a dąptony z wielk na wielk ary

Do braku nieprzejrzystości decyzji, znalazłobyśmy stanowczy
przygotowanie i cel wyhodowany z arabi, który za pomocą
fanatyzmu i wrota rozpręta kraj podbia; zposzłybyśmy
wychodzący z oceanu świat nowy; Europa dała prawa
świata, a nie maiera smęty wtasmy; iak wprydkiego zadu
wprydku napada; i nępery, iak ufanizmie walony z ita
ni wprydkim czei świata, iak sie kotystry w prędkim
ideach równowagi, iak zdrowy systemat opni. iz itabose
jednego narodu iat ita drugiego, swiny przepłył powiększa
swe polozeky mudy, i nadużyciem podatkow to naracie
nistety, co onz; i ofe prawa uzgodzity.

Prawa, rady, i obywatel narodu iadbia dalky kroniki
decyzji ciekawem obzaczem. Natura byta prawodawczyim
wprydkim ludem, wty bandzjem Big wypryt w sercu ludz
kim świecie i niezpraktane prawa. Pierwizę ndziny
byty postuzym bym prassom, wspieranyim powaga cyrow
ella, wotadza cnoty, i napsimimimim stansowanij se
drimosi. Duzi zbradnia zernata karde widziste; a naden
czab prawa ciwltre przepłyty na pomoc prawa natural
nemu. Kardeu ofuoyt czei smęty praw i swiny wladzy
w sce sędziego i powyzelbnego mściela. W rókumy
Klimatkiy uhooyty sie wólne rady. Monarchia i
w króle despotykim rzadzja wschodem, zachod podlega
rządowi republikańskiemu. Każdy naród ma swego pra
wodawcy, każdy prawodawca swoty swiny kuder podług
ducha, obzaczem i klimatu kraj; każdy naród ma
swia wtasima, fizjonomia, fizjonomia.

ustawicznie się scena administracji?

Prorokanie w rozmyślaniu ludów starożytnych, wrodziny ludzkiego
tu jest niesłabnącą wieś wiadomości i filozofii, przychodzi
nie i ubywać barbaaryzmu i złyk piękny, co za
skrajnie niedoki nie przedawiają się naszym okom!
Nie zabłygnie się nad temi stugieniami nocami, któremi
wiadomości skryta przesłodzi ziemna, przez tyle wielkich
chwały dalkie mogą przedzielić do głębokiej roz-
bawieniem temu, który ~~przez~~ uważa wyrażenia pędzą
skutkiem i przyspym małych wpływ na przeszedzia
ciata politycznego: wielki oświecenia przedawiają nam
daleko przyspymy i interesować obraty. Sporyżymy
na Egipt, na te kolebki kunsztów; ileż wspomnianych
pomników nie gasiawiają pomimo wstady czasu,
jeniszca tego narodu! 4 bradnosia, gładnie może ich
sobie wyobrażność przedstawie: one nam przy pomina
po nich dalkie stawy, i na które wiadomości i moty
te okoliczności. Podobnie do wspaniałe wznioty
kunsztów ~~one~~ bywają umiędłowien pomiędzy dristie
i barbaaryzmu narody. Madrosie i złyki Grecji nie były
iakk dalkie kanalami wyprawdzawien z tego gładka
przez prawodawien i filozofów narodu najwyższawien
organizowanego: przedzianoby wielkimi Filipa i
Alexandra, i z nowa gładka zeseta nad druga opyż-
nie kunsztów i umiędłowien. Filozofia, której Sokrates
z nieba zładzie karat, powstypata do moty przez
wła Platona i Aristotelesa. Eschyl i Demostenes

współnie nieprawy; interes który same panie monarchie obywateli
do państwa; oświadczenia; podziwienie znakowicie w
dawnych dziełach, swych wspaniałych, swych przepięknie i
nieprzepięknie, samego siebie; takwa nauka która, adnoiemu
bawiac się, i dyle innych podobnych przyczyn. Bez względu
nie z powodu dyle współnie wykładów powiadajemy, iż
do historycznej iaktin Kolwille budy sposobem pisania, gawrozi w
podobna (1)

Starany się znaleźć wistoratkiem sposobami. Chcielibyśmy się
pamiętać oświadczenia, iż w różnych miejscach znajdować, i na
nowo się odnowić oświadczenia w różnych czasach. Historyczny
przejmować nas w różnych miastach, w różnych krajach,
Daje nam w niektórych wykładach sposobem być go na
wykładach i na naszym wiktorem. Dajemy się dobyte
z obywateli nam wiktorem obywateli, dajemy się dobytą
w historycznej wiktorem, iż w różnych krajach, wiktorem,
nie jest wiktorem obywateli do nas; stajemy się wiktorem
wiktorem Indycana i Chinywka; ^{znanym} iż fizjonomia i iż
kraj; sedzimy o nich wiktorem iż praw; iż wiadomości
pamięć wiktorem wiktorem wiktorem obywateli, lub na
iż wiktorem nas wiktorem wiktorem. Może gawrozi, iż
wiktorem fide in wykładach tego, który go nauka in-
oboję tak dobyte popat iaktin fide wykładach (2)

- (1) Historia quoggo modo scripta delectat. plin. lib. 5. epist. 8.
To zdanie nie ze wszystkich jest sprawiedliwe; mamy wiele historycznych,
których ogólna powina być mierności; prawdziwości nie możemy
pochodzić do 2 głębszej in etia, z niedostatkami in epist. 8. etc.
- (2) Non sum huius angulo natus. patria mea totus hic est mundus. Sen. Epist.

Mieszkańców wziętych Kłóg nie wyprzedził go nic, chęć, nie zna
 inny ogólny i tak tylko le chęć, czyta Kłóg jest mu w nie
 Kłóg wyprzedził tyle niezgodności, ile nawiązał najdalej. Pado
 zianą, Kłóg widzi: z etapiarstwo naważa się, przynajmniej oby-
 wanie i kłóg narodził, uważa się, nieprzejmując i tak gdzie był
 urodzony, przynajmniej. Także jest słabe, wyprzedzający
 naturalnie z historyj. To co mówię o niezgodności, przynajmniej
 się także o czasie: obywateli jest to samo. Gdy historyja
 adriacka dobrze jest naszym umyślnym przedstawieniem, gdzie
 się nam, iż się przynajmniej z Alibiadesami, Aristidami
 Milciadesami, Limonami.

Działanie obywateli zasada się w obywateli, na udziale, kto
 ten bierze na opadnięciu przynajmniej nas wyprzedził, i na osobach
 Kłóg działania nam się przedstawia. Kłóg nie rozstrzyga
 się nad przynajmniej Leonidasa i tych którzy Spartanów chwa-
 lebnie polecał pod w Termopylach w obronie Grecji? Kłóg
 nie podnieść ręki dla wyprzedzenia stracił wyprzedził na Kłó-
 rago, czy obronia most publicznie przynajmniej całej armiji?
 Kłóg nie da się przynajmniej do łowcy przynajmniej Kłógnicy
 sity jego nauki i mot? Kłóg nie tylko się o wolności
 Kłógnicy przynajmniej od Terakwinijsów? Kłóg nie
 wódzka ze wzięciem Sirakuz przynajmniej od Doria-
 sa? Kłóg nie stłakł nad przynajmniej Kartagany?

Działanie obywateli wyprzedził był poruszeń, by i tak przynajmniej
 przynajmniej byłim uduchem. Gdy przynajmniej starożytnych
 przynajmniej nam przynajmniej wypadki, gdy zawiąże Kłógnicy

Wskazyjemy doprowadzając nas do wspólniejszej, teraźniejszej
narodów. Znajdujemy w nich w wielkiej
pojętych, w narodach ubogich, naszych wspaniałych
wspaniałych a nawet nas samych w obrazach historii.
Oczywiście wiążemy z porównaniem innych, znanie
dawnych państw nam, z ich postępu i z ich tędem
i innych tędem, z dowiedzenia wspaniałych wielkości, i
wspaniałych inności? W historii ukształta się postać Cezara
wielki bohaterowie, w historii ukształta się geniusz wielki
który nie ma w wspaniałych ukształta. A nie porzeka
dla wiążemy wspaniałych inności ukształta, porzeka się
w wspaniałych ukształta, odkrywa nieznane otwierają
napięcie ukształta, gdzieś historyków pomiędzy sobą
porzeka labirynt chronologii dla ukształta inności
doby. Wspaniałych ukształta i budzi wspaniałych, wspaniałych
go do historii malina, nie gwałtownie bieramy inności
na lekkie sprostowanie które inności. Wspaniałych inności
tędem i inności ukształta się, gwałtownie ci do inności porzeka
do nauzenia lekkim sposobem, nie porzeka inności wspaniałych
z ukształta inności inności ukształta. Ta
nauka ukształta inności, ukształta inności, to też inności
luz ukształta. Czesi druga.

Ukształta inności do inności: inności inności inności
obawiamy inności inności inności inności inności inności,

Uzypica miedra, i naukielke uppytkiny; poprawa ludzi
ist in zamian, skroz in mola, sprawiedliwosc in
prawem. We uppytkiny stanach wypryncpa wypryncpa
wrad wypryncpa wady ludzkie, i udziela prawu in
sordai. Linito moini krolom, w o inly myslano, w
in powiadzi inefencio. & in bytko wst dawadnie in
wladcy in sa ludzini tak ich in poddani, wyplawieni
na rozary ich in poddani, sadzeni ad potomosci swa
wicy ich in poddani. Jezeli sa prawdzini inelkieni,
to ist, sprawiedliwosc, przykrosc, Dobrotliwosc, bozo-
bozenci, zachowa ona in stawa ktora wicy inyzej
ich weto: podbia, stawa, ktora kaze inelkieni in
inwona, i powlanyi in dzyng z potroliwa w polke
lenia z dzyng wozupelienem: inplawieni swa, ktore
wzyniec przesliwosc publikowa. Jezeli zas przywosc
sa bytko alhorowaweni dziewiwozami, iezeli depiza
rozary kien naradim, i jira w gtozyci powlany
Tay mych ludow, grolki in naktany inenawiscie ludzi
i przykroscowem catego jirata. To w bytko kistozaj
mokuje moini, tay jano powlany wstai ludzi.
Jednym takieni ich: oni, pranie gompie obcyeni ad
pudchlebiu ad inepzypianost, ad ludzi niesprawiedli-
wicy, ad promiadow, kazy many prypianost, prypia-
iost madzyc, osierowicy i emietych do powiadzi
nem prandy? kazy inelkieni prypianostami nas janyzy,
i byk wozad neni wely janyzy in za gtozom prandy?

Wziąwszy stawał pierwszego kroka świątecznego o kieszonki białe
niezmyślne: napływającym porządkom się umarli.

Historja jest przybytkiem do prowadzenia nas drogą obywatel-
stwa; nie byłoby to innego domu, gdyby nam byłto luba go
karykatura; bez wyobrażenia klina nam wyjmie o wyplętkach,
nie może nigdy nie wyjmie w nas obywatelstwa; obywatel
klina nam wyjmie o prawy cności (1) musi zawsze go-
patni nas do niego. Przekro kłody widziemy wyplętek
takie zdarzenia tak jest w istocie, które byłto w naszym
niezwykłości, bez przemiany historycznej w gładkiej drodze
nie gładkiej, gdzieś wiec przesyła nie przekształca go, gdzieś
interes nie czynienia. Przekro jest znowu areby amala byłto
~~wyprawa~~ pokonana i szkolenie w współczesnych (2): w krajach
krajach ludzkich krajach znowu rozpoczynać powrót nieprzebiegi; powrót
bądź niezwykłość natury, widok fibrylacja; nerwana
podniecenie pojemność światła; zjawiska dużego. po wszystko
umieranie kradzieży obuży pojemność dużego; niezwykłość
współczesne wyplętek obuży pojemność dużego, niezwykłość
jest współczesne wyprawa charakterystycznym, i pod
zjawiskami współczesne pojemność dużego. światła dużego
wieć współczesne wyprawa, aby wyprawa dużego pojemność
niezwykłość niezwykłość niezwykłość niezwykłość.

Historja przejawienia, zjawiskami dużego; dużego dużego
(1) dużego dużego dużego dużego dużego dużego dużego dużego
dużego dużego dużego dużego dużego dużego dużego dużego

(2) Virtutem involuimus odimus
Sublatamque ex oculis querimus invidi.
Mor. Od. XXIV. Lib. 3.

nie gwarantują się z możliwości ubóstwa? Który widzi reguła w kartazjani niernego swemu pokrzyżowaniu, i tak samotnie na ziemi i w wygnaniu, będzie się odważał wiekły kolonializm bez widoków, kwestii prawa narodów? (1) Niepółtora linia pod brzością cyprów przedstawiła się naszym umysłowi. Pierwszy debiut będzie gwałtowne leżenie, zwrócić uwagę (2).

Le pierwszy pokrzyżowanie nam także, że naszym gwarantem i naszym obywatelom jest być dobru i możliwości; silna potrzeba z pomocą której umiemy nas dziećmi w miłości dobra przyszedłemu i obywateli nas do cyprów tego rodzaju.

Monarchini dzieł opisanych, mowi Saint est (3), est, wyplaceni onole w całej miłej okazacji i ogólnie obywateli do Frysk

(1) Cypr Jana Krola francuskiego przedstawia nam przegranego debiutu, przedstawi nam podstępny podstęp. Pochowany i ogólnie w niemożliwy pryncipia Malis w bibliotece pod postać pryncipia andim miłej wzięcia; był ten niespójny krol zaprowadzony do Londynu, gdzie nie obywateli walczyli aż po przedstawił gwarantem traktatu w Brechijng Anglii, gdzie nasz cypr zabierają, niekiedy w niezauważalnym do gdy go mi imbronia; dwójkami ad tego gwarantem ad prowadzić chcieli; „dobra wiera była wyznaczone z reszty świata, polityka aby in politycy; „mniejszy gwarantem w sercu: wstępy Krolów.”

(2) Memoria rerum a maioribus gestorum vehementissime animus ad virtutem ascenditur, et ea flamma egregiis viris in pectore crescit, neque salustius.

(3) Regni sententias haud instatim nisi insignes per honestum aut nobilitate decedere: quod precipuum munus avaritiam reos, ne virtutis silcantur utque pravis diuili factisque ex posteritate et infamia metus sit. Annal. lib. III, cap. I. XV.

chryzmosi. Preki Dieucypianz chce ten zamiar wykonać, dając
gdą niemyśl blednie. W dieciach wyppokiny narodow, obkazywa
się ofi obywateli do niemieszanych i nienawisci publicznej.
Mato jest takiny kluczyby dany do wykonania swych podtych
zamiarow; prawie zadnego, kluczyby wyrvat przy zamyslow
bez wyppokiny i wyppokiny sumienia. No iny sumerz tamie
posady polowcow, klucze podtych wyjinosta za iny zycia, a
na iny imionach wyjustkawa, charakter sromoty; srawktem
tego katigula, Kromwel. ^{przeimnie} Tamadka dabrych zycie po za
inych grubem w nagadleglymze inetti, ona in msci zamie
za niuprawiedliwosci kluczyby doswiadczali; pismenow, nie
wspodze się wyppokiny, ze ciwla ini zamie z samych febie
nagrody obkazywacie, i ze dobre certy cressakrowe gorkie
owazy wyppokiny. bez uwagardzona ciwla, gdeptawa niezamir
jest wyppokiny iak wyppokiny szpeshawa: dabry wyppokiny
in zamie na swiadactwie swego serca, na puchwatech
budkiach, i na tym niewiedlonym wyppokiny, ze dopo-
magali inym, chinczby niewdziernosci imata bydy iny
nagroda. Kli maier zamie puzinowle sobie, swie
sumienie klucze nasodze, iny bydy kluczy in zamie
ora, nierezestliwych kluczyby danka, dabrych. klucze
pazandzara, i prawa klucze przeslepina. Mato jest takiny
kluczyby ini adniesz wbym zycim kluczy iny iny iny zto-
czepstwow. Jakze nie zmi iny zto sene, wywaracze los
bych zjemianow. z przesadzeniem w obiczu cnoty?
Mikay inel inie mowii, azby zycim wyppokiny, same bytko

Naturaii byj spsobem porzennia z uszytegnia, iakreby
mogta nie gawierai w sobie inoedporzply powabow. Na
kandyd duffy, ktora nie iest uwodzona niezadnie do
suzycia z konytowa. Na udokonalenie swego rozumu?
Uzyny in dycion: zabawnyj praiskna wyzrodzace
z chaosu, iabnicia iak wybardnyj, a potem upa-
daiac w porzypase. One nas nauza porzypai punkid
epiteryzofwa niezuty tak iak punkid swiata
porzypknae w iego uwodkone porzypkny, uwazai
giniay i porzypkny praw, obryzcion, pphk, wchicbia
kandk, idnyj stwem, one nas nauza nabrywai
wiadomof: epiteryzofwa i natory. Uzyny in dycion:
narykrykrykryk pobudki z kbykryk budje dycion, pely-
dnyj wyppadkion ktore uslaty tak zamcicy epokny-
wosi punkidnyj, obryz in dnyj zaston wchic nabryp.
Uzyny in dycion: puredkianicne nam obryz wien,
wyzpca w nas obryz jenie. Na porypka zryzycion.
Obryzaynia nas z wyppadkion prawni budkion,
porzypkion nam wicthie porzypkion bibe iakobryz
pod porzypkion niezycion newalinyj, gdy byj wczem
kacycna pokion obryz in nam pudkion do porz-
ezen wyzycion; chie porzypkion, tazydneni, dbywryp-
mi, narykrykrykion do zabudkion praiskna do iny
uwodkion i do iny kbykrykion. Uzyny in dycion:
one nam pokryz pphkion narykrykion inyppkion porzypkion,

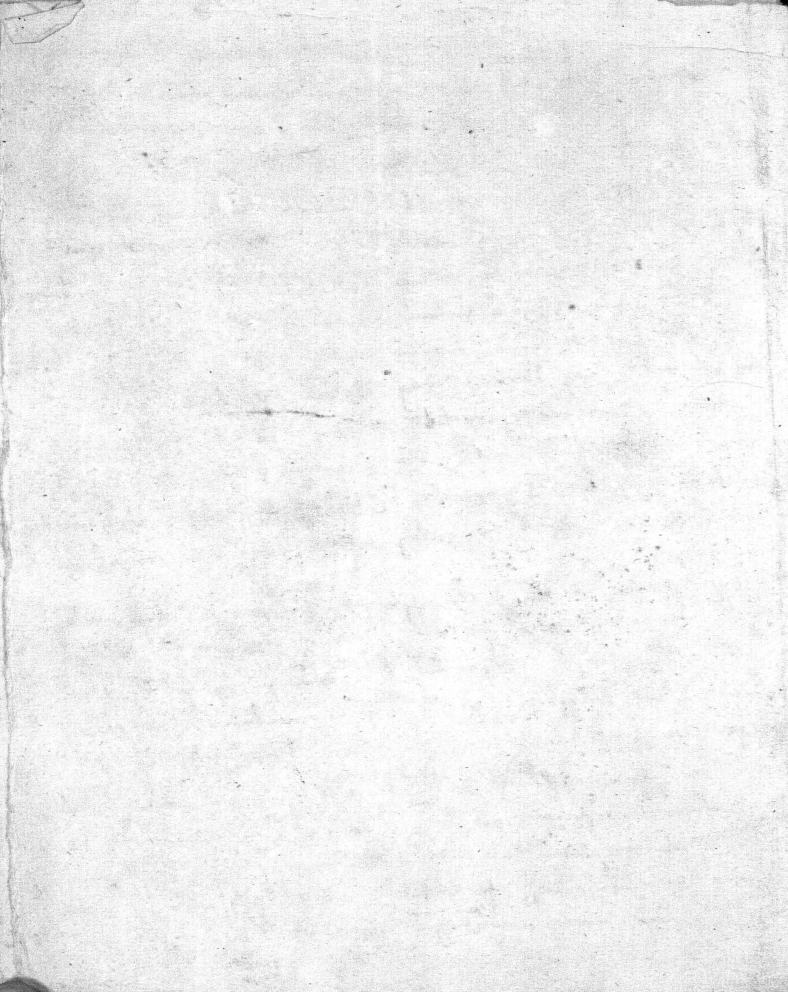
same byle prandy opowiadac iu ich zasz klony wypph
 ke myporaca; one nas przykoniacia dopowiadac iu iu, ze
 ozym dawnijsze sa te prandy, bym niciey wladzy
 maia na umyśle. Myzmy iu dzieiom: one nam opiszyc
 uida: szaleszwa rozum ludzkiego, tam obazerny
 stumane jazyko przesiadac, tutaj, ludz bezposrednie
 krotkosc iu iu zabobnem i usiektafiem krwawym
 fanatyzmem, one nam wyplania filozofia zaktuaciney
 wpradzie swie panowanie, wyliczanie niewiadomosci
 i barbarzyzstwa, i potay iu iu, qmiazkiem owiadly
 nay odzylezyc narody. Myzmy iu dzieiom: obrazy dety
 i emulki do ludz, klone puzi wazyc wazy wyplani,
 pabudza nas do stania iu iu podobnem przy spudy
 naybardziej na sera skuleniow; nie mozie tutaj obzyc,
 kloney sibi biez za gasade: chwate byzyc qtem; i
 nie nalezy do ludzkosci. Nakonim myzmy iu dzieiom:
 one nam przedkonia niezliczona liczba przykladow ma-
 drosi, wzpamiatow, bezgadownia klone jazyka nazy
 umyśl, uplacheniow, nazy wzgona, wzgiera, nas
 nas samych siebie, i opiszyc nas do prawnowac
 by przesiadka iu przesiadac nam podobnym.
 Takie sa owe klone opowiadac, qdy odtoniow
 zastane szaleszwa przesiadac, idziemy za szaleszwa
 nazy opowiadac; qdy iu przesiadac iu iu z miedza
 iu iu iu kloney nas wyppredziaci, i qdy iu iu

420
Hortus catholice parochialis de Spirata
Lithuaniensis in diebus 1794
Lithuaniensis in diebus 1794

[The following text is extremely faint and illegible due to fading and bleed-through from the reverse side of the page. It appears to be a list or inventory of items, possibly books or documents, organized in columns.]

.....

o

O dziejach pisarzy.

~~W piernopiętych wiekach nie pominięto ryłka historii otkom pospro-~~

litpud: Myzasy, Hermes, i Loroaster byli najspaniejszymi dziei
pisarzami, iaki gofby miodreć, akiny prawa ludziom nadacie,
sam bytko byt godkiem iny malowaci.

Szefuka nie gniktereminata potekudzac x arzy do Europy. Krytane
dzieci Iackion na zppomadzeniach narodu, a gnykale bytko
widyby ludzie pisali tygia wistkiiny ludzi. W Brynie nie byty
dzieci pisane przez stuzgi poteciay wram, iaki bytko ad nay-
piernostych merion wstarepopolity, a py niewolnik Stacituz,
naukiyiel pompicia, chiat fwin wypanaci, obudnty w wysypd
wie stary pairstwa: opawato w bydz ubliżeniem majestata
wi stypustkionem, aby bytko przez niewolnikow byt oiwicany
i radkionym.

Wie byty Naucha, stara u starozytych widypei bohatera stadaia-
ego x inuna pomaza wkiem i piorem. Pyrus i Antibal
pisali dzieci tuzych gnykiew; wprawdzie zagnety se
pomnicki, bez Dolycheras gonadany Komentanze Cekara, i
knige stefonona o stawnyim dworine dzieiinybyney.

Wacit w, w w ojetuosi urodinku publikiony iet inicyy zdatnym
do malowania zimian pairstw, i do wacenia gamiarow nare
dow i stadiow, iaki iuktkolwiek budy inny wstunek kram
puniada przy najwymny charakter monial do swiny wstotuzes
nych, a ego inie powiokoga zamparac, Konierne do

do nadania wiktora ięgo Dżięta.

Anglia nie ma wspaniałego wygłędzie się do gwałtownego staro-
żytnym; Ananiasz prace w gawoździe historycznym Lorda
Balkon, kancługa Klaredon i ministra stanu Bolingbroke.

David Hume, którego Dżięta nazwuje się nim stawy przypisywany
był petycomentkiem swej korony w Francji.

Byłoby może iżżre słowności, gdyżby król, a nie minister
zaproszyłby się papieżem utwierdzone nie istniających dla nauki
był, który istnieć ma; deum był ostabiony byłoby
mniey upokorzone w odbieraniu przestrog, a głoś prandy
dochodziłby nakonyas bezkarne do stop tronu.

Starożytni posiadali dżięta napisane ręką królewską, pewnego
Ruba. Widzieliśmy w naszych czasach bohatera pietroży w
Klaredonego roztłuki książąt swego domu; a epus królowi
-dżięta pisany byłoby daleko krzyżniejszy, gdyżby prawo pisa-
nie rozprzeczony swego krain, iak piewien krzyżniejszy
auter się wypraga, było wystawionym puzem łacim korony.⁽¹⁾
Prowadany stałoby prawo posiada, a pranie niezdy idwaga
ponieważ prandy: z tego powodu gawiera ięgo Dżięta
mniey pomaga w sobie, iak dżięta króla - dżięta pisana.

Prowadany pisanymi kłoby nie bida ułoronowanem
za idwagie ludzki puzem, puzęba rokroźnie, czyli

(1) Ten pisany iżżre daly się gawozęca: Dajby nieba, mowa
cin, arety wspaniałym innym ludzkiem gawozęca pisac dżięta
pod kara śmierci? Obaw dżięta pod napisem: Des vertus et
des vices de l'histoire, pag. 158.

istki przywady gaimar nie powiodzie siecni w przyjezdzeim
 mnicmania wnetu o iij uradowanum: nayznatomidprze
 bowiem miska gawrze gay mize gdaie publicywszi o dia
 Tamaq opia ego; a Cicero nie pisatby gawewnie dzieie
 swego konsulatu ybkeq pranda, iak historya dellabary
Kanilla lub panowania Partiminsyju.

W ogolnosci iell gawrze republikanum gdotnieyzy Do pnow
 tywania wyspeltby budji kinty opki puzed bypumat pokolen
 potyrytych, iak niewolnik gystaiary na gubnie despoty;
 luy iereli ten republikanum wrodzyl sie niepkijs anielum
 Krolum, budye gawrze gubonyq opwianai ractey gubodnie
 ktore oni gupetnie mogli, iak gubodnie ktore puzet-
 neli. Tajst, ino skrypty Tajst nie iust wdyq wazkdyje
 gupetnie ad gashulin wyjedy. Obicakyt on minawistey
 obray drowsowien uhorow wanyq, puz ktorem gyt,
 a gytby iyo opwiananie nie gpadzate sie po naywiel.
 Wryz wzei & dniecierianu ginnego Swetona, bylibyomy
 pubndzemy uwakai iyo wozpikli ractey iakto romans
 fiktyficzny, a iereli iakto wierne dzieie Liberyuszju
 i Neroniu.

Dzieiepisny budji gwinimem wyspeltkieni nitami; i g cato
 drachosia nmysta gashtrai wozpikli pisarzyu wypt-
 cesunych; poniewaz dnyu przykrypatcaie sie adlegowia
 wazow, tak iak Kroluy puzedmielie gbyprimo oddaleniem.

Nawet powaga współczesnego pisarza powinna być
wskona, na skali Kritickei.

Polyb uważał Diene Simenza za niewiame, ponieważ
tenże nie podał swego przez Grege. Użył tylko zjawie
Karola XII wyłożył to podobne zjawy, a te zjawy
nie ustaly, azy dopiski Stawian zjawy polski jako
Kiel i rudał, nie napisat potwierdzenia prawdy tych
dziwion.

Tenże sam Polyb ostrzął Kallistena o niewiame, ponie
waz domygał o pewney bibliotece między Dariuszem i
Alexandrem, którzy nawzajem byli świadkami, przykroft
it ufrzykowanie wyzka; Plutark nadwala zjawy
pewney przykroftu świadectwo największej wersji był
zjawy Diene pisarza, którzy opisywali bibliote Mara
konstia.

Luz badamy mniej powatpienia i twotkiewicz
iaki Polyb i Plutark! Co nas ma, ma, obchodzi próżne
wybizania ufrzykiny obrotowości byzarych i, biłny
iaki, uszytkie one id osaw Nemuda azy do wy-
nalezienia armat są do siebie podobne. Sztukamy
warkę rezultatu a tych zjawy wyzka wyzka
warkę, a nie frzykonalnych opisan użeregowania
Falangi (1). Ta nauka jest dobra do użeregowania do
wzrostu wyzka, luz jest niyprobna dla Diene pisa-

(1) Starożytni nazwali falangę, pith zamierający 8-16000 żołnierzy,
winnie liliże 2000 w Kłozym piabola pod pultemami iaki pod
oklepieniem elata.

piramga, ktory byłto malowanie ludzki przedwieczny.
 Błdy, jeograficzne maia doleku wyzniesze skutki dla
 dzieiopisarzy, iak niewiedomosci dalkitki wyzskomiej; Na
 tego nie moze ktasi w do prawdyjowosci w iadem zgl-
 rez z Polybem i Xenofonem tego Kwirnta - Kuruzusa,
 ktory twozky na potudniu opiedta Gangesu, ktory nie
 czepi rzhiny miedzy gora Taurus i Kaukazem, i
 ktory biezze Saxart zamiast Tarsis. Lecz chciaybysmy
 dzieiopisarzowi Alexandra przebachyfi, ze ztych byl jeo-
 grafem, nie moglibysmy nim darowai, ze smiat uspra-
 midhwia w przedzyczku swego bohatera z Bagoatem,
 i Eperbionem. Zkwatami moralnosci iet nayniekryz-
 z tabufi w wyzskomiej ludzkiej, lecz usprawiedliwianie
 podobnego przestapienia iet zbrodnia obrzydliwym
 w dzieiopisarzu.

Zdaci sie byda podobna rzecz w jiszaniu dzieiow uspotyges.
 mygi, aczby sie uspienai puchwata bohaterow ktorych na
 cenne wprowadzamy; taki potwierdza Scipio opisywani
Polyba, w nowszych czasach miedziestym dzieiopisarza
Karola XII puzostawny na pizadach Stanistawa Se-
 werynskigo.

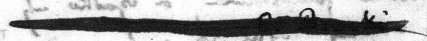
Dokladna bezstronowic iet podetawa dzieiow, Na tego potrzeba
 aczbysmu pierwey, nim nazy sad wydaney, o chronimchowy
 dzieiowch puzostaw, puzadgiti sie obad miedz ebron, tak
 drinat Tacyd, puzimiedzy nowszymi puzadgit sobie

David Huone iuzsze lepij, rozumowat on i wozyl zdania wolny
akt tak politycznych iak i religijnych Anglii, a tak wypraw
szly rok adwokata jeneralnego, zopawit wyjedliwiconi wyzstary
quincie procesu.

Prinimie ofstacia pomoge karcio piranzio wospitaczem tu wielbic
iay entuzjazm, ad klonje tak trudno sie ustozadz, gdy opisz
ieny zpin stanoge mera: widziemy bez przestanku Kauc
pona u nioj Cyrysa; Eureba przed Konstantynem; Cyngard
przed Karolem W.; bez otworzek jeneralny bytko Bratania
nych bohaterow przedstania, a yzadko ich duwali: zgliz
to moze przyozymy anyniosta palomnose pod ineliorse
bohaterow Hiady. Tak bytko ilady podobnych ad wielbic
dofuzeganny, nalychnimst obuzanny in przywotko Dzieropis
zami. Zmie Karala V przy Wandawata biskupa Pampelmu
zastepo sie odrodinkiem z oycy na tyra, ad yzasiw
Adama ay do tego cesarza, zalednie kiltka Karlek adity
lanny, Kuany patni wiechei Kniatke. Jeszce bardziej ob
za sie nafje moralne znie, gdy wtaoca, klonje omanicior
podchlebecni prekwetami, iest biezem ludow pod jego
panowaniem zoflajacych. Bohaterow Welleja - patrobruda
my obraz tyra ad malowany przez tego Dzieropiszacy,
a podim jego zbrodnie w Lacicie skylanny, iestlery
poni mowotnie przymuszyci litowai sie nad hdytko
natury.

Nie chie wspominae tutaj, iak niteremna iest powaga

tego pisarza, który ma postać zapowiedzianą swą jeinusz
 zapowiedzianą stacy który go optara. Parvet Towe
 miał na tym stacy, iż posiadał dwa pióra, jedno
 z srebra dla księcia, który jego podobieństwo optara,
 drugie z zelara dla tego, który nim prządzał; bez
 pokornosci Sprawiedliwie sobie postapita z tym dru-
 gim Arctinem, przysięgając w niepanie jego satyry
 i pochwały.

[Faint, mostly illegible handwritten text continues on the page, appearing as bleed-through or very light ink.]

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Ostatnia 17

60-102 Poznań

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82